

TRÉNERI V ŠKOLE

Analýza programu,
výsledky a odporúčania

v šk. roku 2023/2024

Rozmnožovanie a šírenie tohto diela alebo jeho častí akýmkoľvek spôsobom bez výslovného písomného súhlasu vydavateľa je porušením autorského zákona.

Tréneri v škole, Analýza programu, výsledky a odporúčania v šk. roku 2023/2024

Autorský kolektív: Mgr. Martin Dovičák, PhD.; Mgr. Iveta Cihová, PhD.; PhDr. Tomáš Gurský, PhD.; Mgr. Jan Macháček; Mgr. Tibor Balga, PhD.

Recenzenti: doc. Mgr. PhDr. Miroslav Sližik, PhD.; Mgr. et Mgr. Jaroslava Argajová, PhD.

Rozsah recenzovaného diela v AH: 43 strán

Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Slovenská Pásztorová

Grafická úprava: Mgr. Jan Macháček

Obálka: Mgr. Jakub Koblunický

Prvé vydanie, 2024

Počet strán: 51

Vydal: © Národný inštitút vzdelávania a mládeže, Bratislava, 2024

ISBN 978-80-565-1652-2

Obsah

O programe „Tréneri v škole“	7
Metodológia.....	8
Dizajn prieskumu a použité metódy.....	8
Zber a analýza dát.....	8
Vyhodnotenie dát.....	9
Pohybová gramotnosť.....	9
Porovnanie skupín „s trénermi“ a „bez trénerov“.....	9
Záver z analýzy.....	9
Celkové zhrnutie	10
Tréneri	11
Spolupráca učiteliek a trénerov pri tandemovej výučbe.....	11
Tréneri a princípy programu.....	11
Rozvoj ich vlastnej trénerskej práce.....	13
Organizácia.....	13
Návrhy trénerov na vylepšenie.....	13
Spätná väzba od žiakov alebo učiteľov.....	14
Desiatka zaujímavých citácií.....	15
Postrehy trénerov na hodiny.....	15
Najobľúbenejšie pohybové aktivity a hry u detí.....	16
Subjektívne vnímanie zlepšenia pohybových schopností trénermi.....	16
Prínos programu podľa trénerov.....	17
Počet škôl na trénera.....	18
Tréneri - Zhrnutie.....	18
Navrhované odporúčania a opatrenia.....	19
Evaluácie	20
Uplatňovanie princípov programu.....	21
1. Organizácia hodiny a efektívnosť.....	21
2. Zlepšenie komunikácie a motivácie detí.....	21
3. Zapojenie učiteliek.....	21
4. Spesťenie a zábavnosť hodín.....	21
5. Zlepšenie štruktúry hodín.....	21

Celkové hodnotenie.....	22
Spätná väzba od trénerov.....	22
Evaluácie – Zhrnutie.....	22
Učiteľky a učitelia.....	23
Rozdelenie podľa školských ročníkov.....	23
Počty detí v triede.....	23
Oboznámenie sa a porozumenie programu.....	23
Oboznámenie s programom.....	23
Úvodné predstavenie programu učiteľkám.....	24
Čo by sa chceli o programe dozvedieť učiteľky pred jeho začatím?.....	24
Kvalita programu.....	24
Hodnotenie kvality trénerov učiteľkami.....	24
Vyrovnanosť kvality trénerov.....	25
Atraktivita pre deti.....	25
Aktívne zapojenie všetkých detí.....	25
Zapojenie pohybovo menej zdatných detí.....	25
Vhodnosť aktivít a spôsob vedenia, ktoré tréneri používali.....	26
Vplyv trénera.....	26
Pozitívny vplyv trénera na kvalitu vyučovania.....	26
Výhody tandemovej práce.....	27
Zapamätanie a vzťah k trénerom v rámci programu.....	27
Inšpirácie učiteliek novými aktivitami, ktoré s deťmi realizovali tréneri.....	28
Ďalšia motivácia pre osobný rozvoj.....	28
Prísny zákaz náborovania.....	28
Organizácia.....	29
Informačný portál.....	29
Spolupráca s koordinátorom.....	29
Názory a komentáre učiteliek.....	31
Vybrané komentáre učiteliek.....	31
Pozitívne komentáre.....	31
Nápady na vylepšenie.....	31
Učiteľky – súhrn (2023/24).....	32

Navrhované odporúčania a opatrenia pre školský rok 2024/25.....	32
Deti a rodičia.....	34
Respondenti.....	34
Skupina s trénermi: deti zapojené do programu TvŠ.....	34
Kontrolná skupina: deti “bez hodín TŠV s trénermi”.....	35
Hodnotenie hodín TŠV s trénerom.....	35
Zábava – tešíme sa na ďalšiu hodinu.....	35
Voľba vhodných cvičení.....	36
Zaujatie detí prostredníctvom hier.....	36
Obmedzenie prehnanej súťaživosti.....	36
Hodnotenie trénerov z programu deťmi.....	37
Zrozumiteľnosť pokynov.....	37
Názorná ukážka.....	37
Význam pozitívnej komunikácie, pochvaly a dôvery.....	37
Tréner je autorita.....	38
Trénerovi dôverujem.....	38
Športové oblečenie.....	39
Hodnotenie programu deťmi.....	39
Čo sa deťom v programe „Tréneri v škole“ páčilo.....	39
Čo sa deťom v programe „Tréneri v škole“ NEpáčilo.....	39
Hodnotenie programu „Tréneri v škole“ rodičmi.....	40
Vnímanie a vzťah k TŠV deťmi.....	40
Oblúbenosť predmetu.....	40
„Aký je tvoj vzťah k Telesnej a športovej výchove?“.....	41
„Koľkokrát za týždeň by si chcel/a mať TŠV?“.....	41
Oblúbené predmety a telesná výchova.....	42
Jeden najobľúbenejší predmet.....	42
Deti a rodičia – zhrnutie.....	42
Koordinátori.....	44
Práca a prostredie.....	44
Zaškolenie do práce a úloh, spolupráca s kanceláriou.....	44
Vzťah koordinátorov k programu.....	44

Spätná väzba od koordinátorov programu.....	45
Koordinátori – Zhrnutie.....	46
Navrhované odporúčania a opatrenia.....	47
Stručné zhrnutie programu „Tréneri v škole“ v školskom roku 2023/24.....	48
Tréneri.....	48
Učiteľky.....	48
Deti a rodičia.....	48
Koordinátori.....	49
Evaluácie.....	49
Navrhované odporúčania a opatrenia.....	49
Vzdelávanie a rozvoj.....	49
Komunikácia a spolupráca.....	50
Udržanie kvality, evaluácia, spätná väzba.....	50
Organizačná štruktúra a procesy.....	50
Použité a odporúčané zdroje.....	51

O programe „Tréneri v škole“

Program „**Tréneri v škole**“ predstavuje inovatívny prístup k výučbe telesnej a športovej výchovy na prvom stupni základných škôl. Jeho hlavným cieľom je dlhodobé zvýšenie pohybovej aktivity detí prostredníctvom integrácie profesionálnych trénerov z miestnych športových klubov do vzdelávacieho procesu na prvom stupni základných škôl. Tento program prispieva nielen k zvyšovaniu úrovne pohybovej gramotnosti detí, ale aj k budovaniu pozitívneho vzťahu k pohybu a zdravému životnému štýlu.

Princíp programu vychádza z konceptu **tandemového vyučovania**, ktorý je úspešne uplatňovaný vo viacerých vyspelých vzdelávacích systémoch. Tandemové vyučovanie spočíva v spolupráci dvoch odborníkov – učiteľa a špecialistu (v tomto prípade trénera) – pri vedení vyučovacích hodín. Tento model umožňuje:

- zvyšovať kvalitu výučby vďaka odborným znalostiam trénerov,
- efektívne prispôbovať obsah výučby potrebám žiakov,
- posilniť profesijné kompetencie učiteľov prostredníctvom priamej spolupráce s trénermi.

Výskumy (napr. *Smith & Thomas, 2019; Jones et al., 2021*) potvrdzujú, že tandemové vyučovanie má pozitívny vplyv nielen na pohybové zručnosti, ale aj na kognitívny a sociálny rozvoj detí. Tréneri môžu zároveň motivovať deti k

mimoškolským pohybovým aktivitám, čím podporujú dlhodobé budovanie zdravých návykov.

V podmienkach slovenského školstva je tento prístup priekopnícky. Na rozdiel od iných krajín, kde je tandemové vyučovanie súčasťou bežnej praxe, slovenské školy často čelia personálnym a finančným obmedzeniam. Program „Tréneri v škole“ preto predstavuje nielen inovatívne riešenie týchto výziev, ale zároveň inšpiráciu pre systémové zmeny vo vzdelávaní. Tento dokument podrobne analyzuje implementáciu programu v školskom roku 2023/24, pričom sa zameriava na:

1. Hodnotenie efektivity programu na základe spätnej väzby od trénerov, učiteľov a žiakov.
2. Odporúčania na ďalšie zlepšovanie programu, inšpirované zhromaždenými dátami a medzinárodnými skúsenosťami.

Cieľom tohto dokumentu je podrobne analyzovať a vyhodnotiť činnosť programu „Tréneri v škole“ na Slovensku, s cieľom zlepšiť jeho efektívnosť a zabezpečiť jeho udržateľnosť v dlhodobom horizonte. Dokument čerpá z rôznych zdrojov, vrátane výkazov činnosti trénerov, evaluátorov a kancelárie programu. Významnou časťou analýzy sú aj výsledky dotazníkových prieskumov medzi učiteľmi, trénermi a koordinátormi, ktoré poskytujú cennú spätnú väzbu o fungovaní programu priamo z praxe.

Na základe týchto dát a hodnotení sa formulujú odporúčania pre ďalšie zlepšovanie programu. Hoci slovenská verzia má svoje špecifiká, podobný program beží aj v Českej republike pod názvom „Treněří ve škole“, čo

umožňuje vzájomné zdieľanie skúseností a dobrých praktík medzi týmito dvoma krajinami.

Metodológia

Táto kapitola stručne opisuje metodologický prístup, ktorý bol použitý pri analýze programu „Tréneri v škole“ v školskom roku 2023/24. Hlavným cieľom metodológie bolo získať kvantitatívne aj kvalitatívne dáta o efektívnosti programu, pričom bol kladený dôraz na spätnú väzbu od všetkých zúčastnených aktérov – žiakov, učiteľov, trénerov a rodičov.

Dizajn prieskumu a použité metódy

Prieskum bol navrhnutý ako kombinácia kvantitatívnych a kvalitatívnych metód, aby poskytol komplexný obraz o dopade programu. Použité metódy zahŕňali:

- **Dotazníky:** Rozdané učiteľom, trénerom, žiakom a rodičom s cieľom získať ich názory a skúsenosti. Dotazníky obsahovali uzavreté aj otvorené otázky.
- **Pozorovanie hodín telesnej výchovy prostredníctvom evaluačných návštev:** Tieto návštevy realizovali evaluátori, ktorí zaznamenávali priebeh hodín, interakciu medzi učiteľmi, trénermi a žiakmi, a hodnotili implementáciu princípov programu.

- **Vyhodnotenie dát z databázy programu:** Dáta o návštevách trénerov na školách a ďalšej činnosti spravovanej vedením programu boli analyzované s cieľom identifikovať trendy, úspechy a oblasti na zlepšenie.

Zber a analýza dát

Dáta boli zbierané počas celého školského roka v pravidelných intervaloch. Kvantitatívne dáta z dotazníkov a databázy programu boli spracované pomocou štatistických metód s cieľom identifikovať kľúčové trendy a vzory. Kvalitatívne dáta z evaluačných návštev boli analyzované tematickou analýzou, pričom sa identifikovali hlavné témy a kategórie.

Výsledky boli následne porovnané s cieľmi programu a odporúčaniami z medzinárodných výskumov o tandemovom vyučovaní. Táto metodológia umožnila komplexné vyhodnotenie programu „Tréneri v škole“ a formuláciu odporúčaní pre jeho ďalší rozvoj.

Vyhodnotenie dát

Táto kapitola sa zaoberá analýzou výsledkov programu „Tréneri v škole“ v školskom roku 2023/24. Vyhodnotenie sa zameriavalo na pohybovú gramotnosť detí, ich vzťah k telesnej výchove, ako aj na spokojnosť zapojených učiteľov, trénerov a rodičov.

Pohybová gramotnosť

Výsledky prieskumu naznačujú, že tréneri vnímali zlepšenie pohybovej gramotnosti žiakov, najmä v oblasti základných pohybových zručností a koordinácie. Toto zlepšenie bolo hodnotené na základe **subjektívneho vnímania trénerov**, pričom neboli použité štandardizované metódy na meranie pohybovej gramotnosti. Pre ďalšie hodnotenie odporúčame zaviesť objektívne nástroje na meranie pohybovej gramotnosti, aby bolo možné presnejšie vyhodnotiť dosah programu.

Porovnanie skupín „s trénermi“ a „bez trénerov“

Porovnanie medzi skupinami žiakov zapojených do programu a kontrolnou skupinou (žiaci bez trénerov) ukázalo významné rozdiely v niektorých

oblastiach, ako napríklad motivácia k pohybu a spokojnosť so školskými hodinami telesnej výchovy. Pri interpretácii výsledkov však bolo zohľadnené, že skupina „s trénermi“ mala podstatne väčší počet respondentov (1878) v porovnaní s kontrolnou skupinou (465). Percentuálne výsledky boli preto prepočítané, aby reflektovali rozdiel vo veľkosti týchto skupín. Napríklad, spokojnosť so zapojením trénerov bola 85 % u žiakov s trénermi a 62 % u žiakov bez trénerov, pričom tento rozdiel bol štatisticky významný po normalizácii veľkosti skupín.

Záver z analýzy

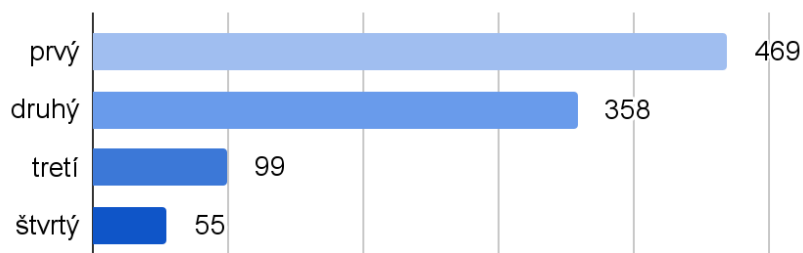
Analýza dát naznačuje pozitívny dopad programu na zvýšenie záujmu detí o pohybové aktivity a zlepšenie ich celkovej pohybovej gramotnosti, ako aj na rozvoj spolupráce medzi učiteľmi a trénermi. Pre ďalšie obdobie odporúčame rozšíriť zber objektívnych dát a prehĺbovať metodológiu vyhodnocovania výsledkov programu.

Celkové zhrnutie

V školskom roku 2023/24 navštevovalo **205** trénerov **979** tried v **236** školách. Tréneri odučili spolu **30 736** hodín telesnej a športovej výchovy. Žiaci si v rámci rotácií zvyčajne vyskúšali pestrý program vedený trénermi z 2 až 4 rôznych športových disciplín.

Najčastejšie sú zapojené prvé ročníky, čo zodpovedá princípu zavádzania programu v nových lokalitách, kde sa vyššie ročníky pridávajú postupne. Zastúpenie ročníkov:

Každá z tried (zapojených celý rok) v priemere absolvovala 31 vyučovacích hodín s trénermi, čo zodpovedá **31 týždňom po 1 vyučovacej hodine**.

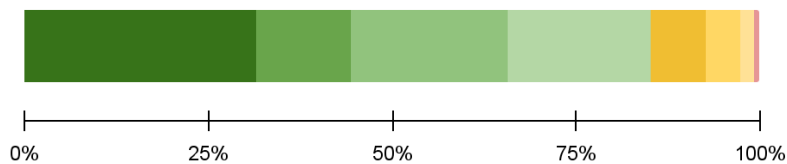
Je možné predpokladať, že počet zapojených učiteliek zodpovedá počtu tried. Okrem nich sa občas zapájajú aj asistentky, ktoré pôsobia v triedach s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Tréneri

V rámci programu Tréneri v škole odučili tréneri počas daného školského roka v **priemere 4,8 hodiny týždenne**. Tréner s najväčším počtom odučených hodín dosiahol až 483 hodín, čo predstavuje približne 15 hodín týždenne. Naopak, tréner s najnižším počtom hodín odučil iba 4 hodiny za celý školský rok. Celkovo 108 trénerov sa zúčastnilo **dotazníkového prieskumu**, ktorého výsledky Vám prinášame v nasledujúcom zhrnutí.

Spolupráca učiteliek a trénerov pri tandemovej výučbe

Jedným z kľúčových princípov programu je zapojenie učiteliek prostredníctvom tandemovej výučby spoločne s trénerom. Bohužiaľ, niektoré podobné programy a projekty učiteľky z vyučovania, vedeného trénermi, úplne vynechávajú. Zapojení tréneri sami hodnotili mieru zapojenia učiteliek. Väčšina (66 %) potvrdila, že učiteľky sú veľmi aktívne zapojené (■), (■), ostatní boli neutrálni (■) a len malé percento uviedlo opak (■) (■).

úplne súhlasím ← škála odpovedí → úplne nesúhlasím

Tréneri a princípy programu

Tréneri si vybrali dva z ôsmich najdôležitejších princípov programu. Tieto princípy zdôrazňujú, ako môže telesná a športová výchova prispieť k celkovému rozvoju detí, nielen v oblasti pohybovej gramotnosti, ale aj mentálneho a sociálneho rozvoja. Dôraz sa kladie na zapojenie všetkých detí v rámci triedy, efektívne využitie času, zábavu a bezpečnosť.

Dôležitosť zábavy

65%

Zábava je kľúčová pre motiváciu detí k pohybu. Keď deti bavia športové aktivity, čas na hodine im rýchlo ubieha a tešia sa na ďalšie hodiny. Cieľom je vytvárať pozitívne športové zážitky, ktoré v nich prebúdajú záujem a radosť z pohybu aj v budúcnosti. Jeden z trénerov to vyjadril nasledovne: „Keď sa deti počas hodiny zabávajú, plynie im čas veľmi rýchlo a ani nevnímajú, že je už koniec hodiny.“

Iný tréner doplnil: „Ak hra deti baví, tak majú hodiny o to viac pozitívnu odozvu. A emócia z hodiny deti ešte dlho drží a tešia sa na ďalšiu TV.“

Podpora zapojenia menej pohybovo úspešných detí

45%

Je nevyhnutné, aby sa do telesnej a športovej výchovy zapojili všetky deti, vrátane tých, ktoré sa bežne nezapájajú. Cieľom je, aby si každé dieťa užívalo radosť z pohybu, vrátane tých menej zdatných alebo detí, ktoré predtým odmietali cvičenie. Ako jeden z trénerov poznamenal: „*Aby sa zapájali úplne všetky deti, šikovnejšie aj menej šikovnejšie a mali srandu.*“

Ďalší tréner pridal: „*Deti majú málo pohybu, preto chcem využiť všetok možný čas. U mňa cvičia všetci, aj okoloidúci.*“

Zvyšovanie efektivity

43%

Tréneri sa usilujú využiť každú minútu telesnej a športovej výchovy čo najefektívnejšie, pretože pre mnohé deti môže byť táto hodina jedinou príležitosťou na pohyb počas dňa. Tréneri vnímajú efektivitu ako nástroj, ktorý udržuje deti aktívne: „*Efektívne využitie času znamená maximálne využitie hodiny telesnej výchovy bez akýchkoľvek prestojov. Hodina je plynulejšia, deti sa dlhšie hýbu a robia to s radosťou.*“

Iný tréner uviedol: „*Čím efektívnejšie hodinu pripravím, tým menej priestoru majú žiaci na vymýšľanie. Hodina má vtedy lepší spád.*“

Podpora samostatnosti (17 %)

17%

Deti sú vedené k samostatnosti a schopnosti organizovať si aktivity samé. Učia sa tým dôležité životné zručnosti, ako rozhodovanie a riešenie problémov. Tréneri si všimajú dôležitosť tejto schopnosti, ako to vyjadril jeden z nich: „*Samostatnosť pripravuje deti na život, vedia sa sami rozhodnúť a prísť na riešenie.*“

Iný tréner dodal: „*Deti sa učia komunikovať a spolupracovať, čo je pre ich budúci život veľmi dôležité.*“

Komunikácia

14%

Pozitívna, motivujúca a individualizovaná komunikácia výrazne zlepšuje efektivitu vyučovacej hodiny a motiváciu detí, čím podporuje ich aktívne zapojenie do cvičení. Tréneri kladú veľký dôraz na spôsob komunikácie: „*Deti sa tešia, keď s nimi niekto komunikuje a opýta sa ich, ako sa majú. Pozitívna komunikácia je to, čo si z hodín odnesú.*“

Bezpečnosť

11%

Bezpečnosť je pre trénerov absolútnou prioritou. Tréneri vytvárajú prostredie, kde deti môžu športovať bez obáv z úrazov, ale zároveň si užívať radostné a hravé aktivity. Jeden z trénerov zdôraznil: „*Bezpečnosť je vždy na prvom mieste, aby si deti mohli užiť hodinu bez obáv.*“

Zapojenie učiteľiek

11%

Domnievame sa, že v iných programoch, kde sú zapojení športoví tréneri, učiteľky nebývajú vždy aktívne zapojené do hodín telesnej a športovej výchovy. Program "Tréneri v škole" však kladie veľký dôraz na spoluprácu medzi trénermi a učiteľkami. Učiteľky sú vedené k tomu, aby sa aktívne podieľali na výučbe spolu s trénerom, čím sa zvyšuje bezpečnosť, efektivita hodiny a vzájomné učenie.

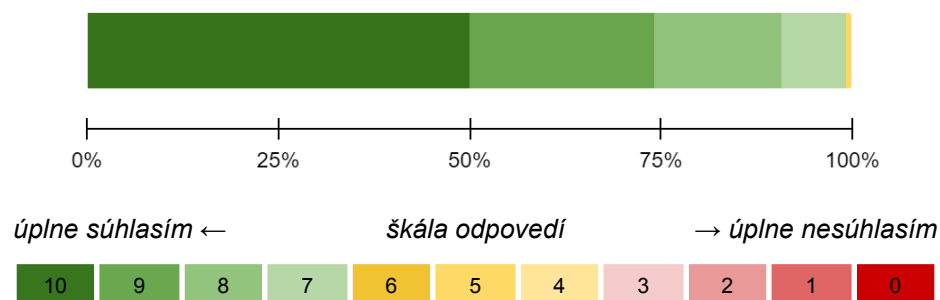
Organizácia

Tento prístup posilňuje ich kompetencie a vytvára priestor na efektívnu tandemovú výučbu. Tréneri k tomu dodávajú: „Keď učiteľky spolupracujú, hodiny sú efektívnejšie a pre deti bezpečnejšie.“

Rozvoj ich vlastnej trénerskej práce

Tréneri jednoznačne pozitívne popísali implementovanie princípov programu do svojich príprav. Z toho možno predpokladať, že program a ich zapojenie v školskom prostredí ovplyvňuje nielen prácu so školákmi, ale zároveň im pomáha aj pri tréningoch v domovských kluboch. Na otázku „Implementuješ princípy programu do svojich príprav?“ odpovedali tréneri takto: „Áno, princípy z hodín so školákmi zavádzam aj do tréningov v klube. Deti sa rýchlo učia a vidím zlepšenie.“

Iný tréner potvrdil: „Princípy programu mi pomáhajú nielen pri práci so školákmi, ale aj pri mojich vlastných prípravách na tréningy.“

Návrhy trénerov na vylepšenie

Tréneri odpovedali na otázku: „Je niečo, čo ti na hodinách chýbalo?“. Odpovede ukazujú na rôzne oblasti, v ktorých tréneri vnímajú priestor na zlepšenie, a zároveň niektorí z nich vyjadrili spokojnosť s podmienkami, ktoré mali k dispozícii. Z odpovedí je zrejmé, že hlavnými oblasťami, kde tréneri vnímajú priestor na zlepšenie, sú vybavenie pomôckami a lepšia organizačná podpora. Napriek tomu mnoho trénerov dokázalo improvizovať a prispôsobiť sa podmienkam, čím zabezpečili plynulý priebeh hodín.

Časť trénerov (celkom 15) uviedla, že boli **spokojní so situáciou**, ktorú mali na školách, a že vždy dokázali nájsť riešenie na prípadné problémy. Napríklad jeden z trénerov poznamenal: „Nie, vždy sa našla cesta v spolupráci s koordinátorom, ako spoločne to vyriešiť.“ Nižšie je uvedený prehľad hlavných bodov, ktoré tréneri identifikovali:

- 1. Nedostatok alebo opotrebovanosť pomôcok (43 odpovedí):**
Najčastejším problémom bolo chýbajúce alebo opotrebované vybavenie, ktoré komplikovalo vedenie hodín. Tréneri často museli improvizovať a nahrádzať chýbajúce pomôcky vlastnými alebo školskými. Jedna z odpovedí zaznela: „Na mnohých školách, žiaľ, chýbajú pomôcky (sú poškodené, vyradené alebo stratené), a keď učím naraz 2 triedy, pomôcok je málo.“
- 2. Rozdiely v materiálnom vybavení medzi školami (14 odpovedí):**
Tréneri poukazovali na nerovnomerné vybavenie medzi školami, čo

spôsobovalo problémy pri plánovaní hodín podľa rovnakých štandardov. Tento rozdiel v materiálnych podmienkach bol vnímaný ako obmedzujúci faktor pre efektívnu prácu. Jeden z trénerov uviedol: „Každá škola má k dispozícii iné pomôcky. Niektoré majú viac, iné zasa menej. Nastavujem si hodiny vždy podľa toho, čo mám k dispozícii.“

3. Nedostatok času a organizačné problémy (10 odpovedí):

Časová náročnosť, najmä presuny medzi triedami a prezliekanie detí, boli často spomínané ako faktory, ktoré znižujú efektivitu hodín. Jeden tréner to opísal nasledovne: „Jediné, čo mi chýba, je čas. Pani učiteľky chodia so žiakmi z iných budov a reálny čas hodiny je veľmi krátky.“

4. Nedostatočné personálne zabezpečenie (6 odpovedí):

Tréneri tiež spomínali potrebu väčšieho počtu trénerov na vedenie hodín, najmä v prípadoch, keď učili väčšie skupiny detí. Jeden tréner poznamenal: „Pomohlo by, keby tam mohli byť dvaja tréneri. Keď učím spojené dve triedy, je jeden tréner pre takú veľkú skupinu málo.“

V situáciách, keď je potrebné spojiť dve triedy a dochádza k zvýšeniu počtu žiakov, vnímame ako dôležité efektívne využiť dostupné personálne zdroje. Ak sa jedná o prípad, kde sa nachádzajú viacerí učelia (učiteľky), ktorí sa podieľajú na výučbe, je vhodné ich aktívne zapojiť do priebehu hodiny. Týmto spôsobom sa odbúra potreba ďalšieho trénera, keďže asistenciu a podporu deťom môžu zabezpečiť aj prítomní učelia, čím sa zabezpečí plynulý a bezpečný priebeh hodiny.

Spätná väzba od žiakov alebo učiteľov

Tréneri poskytli množstvo pozitívnych spätných väzieb od žiakov aj učiteľov, ktoré vyzdvihovali prínosy programu "Tréneri v škole". Celkovo odpovedalo na túto otázku množstvo trénerov a ich odpovede môžeme rozdeliť do niekoľkých kategórií:

1. Pozitívne reakcie od detí:

Najčastejšie sa tréneri stretávali s nadšením a radosťou zo strany žiakov. Deti ich často oslovovali aj mimo hodín a vyjadrovali im svoje sympatie. "Deti sa na hodiny veľmi tešia," alebo "Deti ma zdravia na chodbe, stískajú ma a dávajú mi pac – to je pre mňa znak, že sa im tréningy páčia." Jeden tréner si všimol, že deti často boli smutné, keď sa hodiny končili: "Boli smutní, keď sme sa rotovali, niektorí aj plakali."

2. Zlepšenie vzťahu k telesnej a športovej výchove:

Mnohí tréneri zaznamenali, že deti, ktoré na začiatku odmietali telesnú výchovu, si postupne vytvorili pozitívny vzťah k športu. "Pani učiteľka kvôli vám som si obľúbil telesnú" alebo "Keď som sa na prvej hodine novej školy spýtala, kto nemá rád telesnú, jedno dievčatko povedalo, že je to nuda. Na konci však prišla a len ma objala."

3. Spolupráca s učiteľmi:

Učelia často vyjadrovali uznanie za prácu trénerov. Jeden z nich uviedol: "Na Edupage Spojenej školy Kráľovnej pokoja sa pani učiteľky pekne vyjadrili: Ďakujeme za zaujímavu pripravené hodiny a spoluprácu." Ďalší tréneri

dostávali od učiteľov pozitívne spätné väzby v podobe poďakovaní, ako aj záujem o používanie ich cvičení aj mimo hodín s trénermi.

4. Osobné prejavy vďaky:

Častým prejavom vďaky od detí boli objatia, darčeky a kresby. Jeden tréner spomína: *"Dostal som veľa darčiekov, dokonca perníčky od pani učiteľky."* Objatia boli tiež častým prejavom: *"Objatie od každého žiaka pred aj po hodine je najkrajšia spätná väzba."*

5. Prínos pre deti so špeciálnymi potrebami:

Tréneri si často všímali zlepšenia u detí s problémami so správaním alebo fyzickými obmedzeniami. *"Dieťa, ktoré trpelo Aspergerovým syndrómom, sa tešilo na každú hodinu a aktívne sa zapájalo,"* alebo *"Obéznejšia žiačka mi povedala, že je rada, ako sa zlepšila, a že cvičí aj doma."*

Desiatka zaujímavých citácií:

1. *"Pani učiteľka, kvôli vám som si obľúbil telesnú."*
2. *"Hodiny s trénermi sú najlepšie."*
3. *"Na prvej hodine novej školy jedno dievčatko povedalo, že telesná je nuda. Po dvoch mesiacoch prišla za mnou a len ma objala... a to hovorí za všetko!"*
4. *"Deti ma zdravia na chodbe, stískajú ma, dávajú mi pac, to je pre mňa znak, že sa im hodiny páčia."*
5. *"Dievčatá zo ZŠ Vlkanová po mojich hodinách vyhľadali basketbalové krúžky a začali tam aktívne chodiť."*
6. *"Som najlepší učiteľ na svete a hodina ich vždy baví."*

7. *"Učiteľky uviedli, že nezažili takú prípravu a kreatívne hodiny, boli prekvapené, ako deti reagovali na pripravené prekážky a stanovišťa."*
8. *"Veľmi ma potešilo, keď mi žiak povedal, že to bola super zábava, aj keď nehrali futbal."*
9. *"Deti sa spontánne tešia na hodiny, dokonca ma zdravia aj mimo školy a tešia sa na ďalšiu vyučovaciu hodinu."*
10. *"Slzy v očiach a objatie problémového žiaka, keď som po troch mesiacoch odchádzala."*

Postrehy trénerov na hodiny

Tréneri pri hodnotení hodín opätovne zdôraznili kľúčové témy, ktoré sa už objavili v predchádzajúcich odpovediach, ako je zapojenie detí, potreba lepšej organizácie, spolupráca s učiteľkami a efektívne využitie času. Napriek opakovaným témam priniesli tréneri aj niekoľko nových pohľadov.

Motivácia a zapojenie detí Deti sa na hodiny tešia a často prejavujú nadšenie už pri pohľade na trénerov. Tréneri tiež uviedli, že sa postupne zapájajú aj deti, ktoré predtým necvičili: *"Deti, ktoré predtým necvičili, sa postupne zapájajú a zlepšujú svoje schopnosti."*

Organizačné výzvy Tréneri opäť poukázali na výzvy spojené s časom a priestorom, ako je krátka dĺžka hodín a obmedzený čas kvôli presunom: *"Pri presune detí medzi triedami strácame veľa času, čo ovplyvňuje dĺžku hodiny."*

Spolupráca s učiteľkami Niektorí tréneri si všimli pasívny prístup učiteliek, ale zároveň sa snažia ich motivovať k väčšiemu zapojeniu: *"Učiteľky si trochu zvykli, že majú 'voľno', ale snažím sa ich vždy zapojiť."*

Citácie od trénerov:

1. *"Deti sa veľmi tešia už keď vidia to tričko."*
2. *"Zapájajú sa aj deti, ktoré predtým necvičili."*
3. *"Čas je drahý a často je ťažké dodržať plán hodín."*

Najobľúbenejšie pohybové aktivity a hry u detí

Tréneri sa v odpovediach zhodli na tom, že najobľúbenejšími aktivitami sú rôzne pohybové hry, najmä naháňačky a cvičenia s príbehom. Mnohé aktivity sú spojené so zábavou a kreativitu, čo deťom poskytuje priestor na radosť z pohybu a zároveň rozvíja ich schopnosti. Základné témy, ktoré sa opakovane objavili:

Naháňačky a dynamické hry: Naháňačky rôznych druhov boli jednoznačne najobľúbenejšie, ako napríklad *mrázik* alebo *chvostíky*. Deti milujú dynamické hry, ktoré ich nútia byť v pohybe a zároveň poskytujú priestor pre súťaživosť: *„Mrkvičky sú jednoznačne top, deti ich milujú!“*

Tvorivé a tematické hry: Deti sa tešia na hry s príbehom, ktoré im ponúkajú priestor pre fantáziu, ako napríklad *Harry Potter* alebo *Chobotnica*. Tréneri tiež často spomínali tematické hodiny spojené s hudbou a príbehom, ktoré deti motivovali k účasti: *„Deti veľmi bavia tanečné hry, kde je zapojená aj hudba.“*

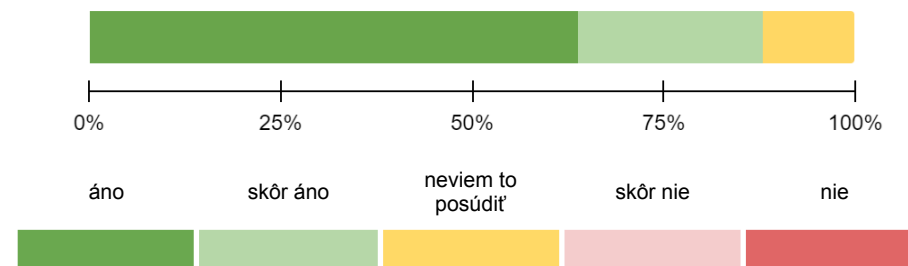
Hry s pomôckami: Používanie pomôcok, ako sú lopty, padáky alebo slížiky, bolo ďalším populárnym prvkom hodín. Aktivity ako *hokej so slížami* alebo *gymbal naháňačka* sa ukázali ako veľmi atraktívne pre deti.

Gymnastika a prekážkové dráhy: Niektorí tréneri uviedli, že deti veľmi radi prekonávajú prekážky a venujú sa gymnastickým aktivitám: *„Jednoznačne obľubujú gymnastické kruhy a prekážkové dráhy, kde si môžu vyskúšať rôzne pohybové zručnosti.“*

Táto spätná väzba ukazuje, že deti najviac zaujmú hry, ktoré sú interaktívne, dynamické a často spojené s príbehom alebo súťažou.

Subjektívne vnímanie zlepšenia pohybových schopností trénermi

Väčšina trénerov zaznamenala u detí zlepšenie pohybových schopností po zapojení do programu. Ide však o ich vlastné hodnotenie, ktoré môže byť subjektívne.

Prínos programu podľa trénerov

V tejto časti sa tréneri zamerali na hlavné prínosy programu „Tréneri v škole“, pričom v niektorých prípadoch opakujú témy spomínané v predchádzajúcich častiach, čo len potvrdzuje ich dôležitosť.

1. Radosť z pohybu (zmienilo 39 trénerov)

Tréneri často zdôrazňujú, že jedným z hlavných prínosov programu je radosť, ktorú deti získavajú z pohybu. Na hodinách telesnej a športovej výchovy sa deti nielenže učia nové zručnosti, ale zároveň si užívajú aktivity, čo výrazne zlepšuje ich vzťah k športu. Citácia: *„Deti sa tešia na telesnú a majú radosť z každého pohybu, ktorý im hodiny prinesú.“*

2. Zapojenie všetkých detí (28)

Ako už bolo zmienené, program kladie dôraz na to, aby sa všetky deti aktívne zapájali do hodín, bez ohľadu na ich fyzickú zdatnosť alebo schopnosti. Deti, ktoré by inak necvičili, sa teraz s nadšením zúčastňujú, čo výrazne prispieva k ich fyzickému a mentálnemu rozvoju. Citácia: *„Cvičia aj také deti, ktoré by inak sedeli na lavičke.“*

3. Rôznorodosť a pestrosť hodín (27)

Tréneri oceňujú, že program ponúka širokú škálu aktivít, čím sa telesná výchova stáva zaujímavejšou a dynamickejšou. Vďaka rôznym športom a cvičeniam majú deti možnosť zažiť pestrý tréning, čo im umožňuje vyskúšať nové veci. Citácia: *„Deti sa tešia na hodiny, pretože vedía, že každý týždeň zažijú niečo iné.“*

4. Podpora učiteľov (21)

Program tiež podporuje učiteľov, ktorí získavajú nové nápady na hodiny telesnej a športovej výchovy. Mnohí učitelia čerpajú inšpiráciu z aktivít, ktoré tréneri prinášajú, a začleňujú ich do svojich vlastných hodín. Citácia: *„Pre pani učiteľky je to nová inšpirácia na aktivity, ktoré môžu využiť pri vlastnej výučbe.“*

5. Zlepšenie pohybovej gramotnosti a návykov (16)

Tréneri opakovane uvádzajú, že počas školského roka zaznamenali výrazné zlepšenie pohybovej gramotnosti detí. Deti sa učia nielen nové športové zručnosti, ale aj rozvíjajú pohybové návyky, ktoré môžu aplikovať vo svojom každodennom živote. Citácia: *„Vidím, že deti sa zlepšujú, zvládajú viac pohybov a cítia sa v tom istejšie.“*

6. Spestrenie a dynamika hodín (15)

Tréneri zdôrazňujú, že prítomnosť dvoch dospelých na hodine – trénera a učiteľa – výrazne zvyšuje dynamiku hodín a umožňuje lepšiu organizáciu. Deti sú v neustálom pohybe a hodiny sú efektívnejšie. Citácia: *„Čas je maximálne využitý, deti sú v pohybe celú hodinu a tešia sa na ďalšie aktivity.“*

7. Motivácia a inšpirácia pre deti (12)

Prítomnosť trénerov na hodinách prináša deťom novú motiváciu k športovaniu. Deti často vidia trénerov ako vzory, čo ich inšpiruje k lepším výkonom a k záujmu o pohyb aj mimo hodín telesnej a športovej výchovy. Citácia: *„Deti vidia trénera ako niekoho, kto ich motivuje, a preto sa snažia viac.“*

8. Kvalitné vybavenie a pomôcky (10)

Jedným z prínosov programu je aj to, že deti majú prístup k špecializovaným športovým pomôckam, ktoré bežne v školách nie sú dostupné. Tieto pomôcky umožňujú deťom lepšie sa zapojiť do športových aktivít a zažiť nové druhy cvičení. Citácia: „*Kvalitné športové pomôcky deťom prinášajú nadšenie a radosť v súťažení.*“

9. Pozitívne zmeny v učiteľoch (8)

Program neovplyvňuje len deti, ale aj samotných učiteľov. Tréneri zaznamenali, že mnohí učitelia si osvojili nové prístupy k telesnej výchove a začali viac podporovať aktívny pohyb detí. Citácia: „*Vidím zmenu v učiteľoch, ktorí teraz viac podporujú deti v pohybe a snažia sa im ponúknuť zaujímavejšie hodiny.*“

10. Zlepšenie správania a disciplíny (6)

Niektorí tréneri tiež uvádzajú, že program mal pozitívny vplyv na správanie a disciplínu detí. Deti sú počas hodín disciplinovanejšie a lepšie spolupracujú, čo prispieva k plynulejšiemu priebehu hodín. Citácia: „*Deti lepšie spolupracujú a disciplína sa vďaka programu výrazne zlepšila.*“

Počet škôl na trénera

Tréneri programu počas školského roka pracovali na rôznom počte škôl, čo odráža flexibilitu a šírku ich pôsobenia. **Najčastejšie trénovali na jednej** (14 trénerov) alebo **dvoch** (13 trénerov) školách, pričom niektorí pracovali aj na piatich či viacerých školách. Zaujímavé je, že 22 trénerov pôsobilo na troch

školách, zatiaľ čo ďalší tréneri mali 8 až 10 škôl, na ktorých sa aktívne podieľali na výučbe telesnej a športovej výchovy.

Niektorí tréneri uvádzajú aj prípady zastupovania, čím sa ich celkový počet škôl ešte zvýšil, čo dokazuje, že program sa prispôsobuje rôznym potrebám a vyžaduje si flexibilnú organizáciu.

Tréneri - Zhrnutie

Tréneri odučili priemerne 4,8 hodiny týždenne. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 108 trénerov.

Motivácia: Tréneri sú motivovaní k svojej práci vďaka pozitívnym spätným väzbám od detí a učiteľov. Oceňujú možnosť podieľať sa na zlepšení pohybovej gramotnosti detí a vytvárať príjemné a zábavné hodiny telesnej a športovej výchovy.

Osobný rozvoj: Tréneri zaznamenali pozitívny vplyv programu na svoj osobný a profesijný rozvoj. Naučili sa nové metódy, ktoré aplikujú nielen v školách, ale aj vo svojich športových kluboch. Implementácia princípov programu im pomáha zlepšovať kvalitu tréningov aj mimo školy.

Spolupráca s koordinátormi a školami: Tréneri hodnotia spoluprácu s koordinátormi a školami pozitívne. Koordinátori pomáhajú riešiť organizačné problémy a prispôbujú podmienky pre kvalitný priebeh hodín.

Zapojenie učiteliek: V programe sa kladie veľký dôraz na tandemovú výučbu s učiteľkami. 66 % trénerov potvrdilo vysokú mieru zapojenia učiteliek, zatiaľ čo menšia časť zostala neutrálnou alebo uviedla nižšiu mieru zapojenia.

Dôležité princípy programu:

- Tréneri vybrali ako kľúčové princípy zábavu, efektívnosť využitia času, zapojenie všetkých detí, podporu samostatnosti a bezpečnosť.
- Zábava a zapojenie všetkých detí sú zásadné pre zvýšenie záujmu detí o telesnú výchovu.
- Efektívne využitie času je dôležité, pretože mnohé deti majú málo príležitostí na pohyb mimo školy.

Organizácia a vybavenie: Tréneri uviedli, že často musia improvizovať kvôli chýbajúcim alebo opotrebovaným pomôckam. Vnímali rozdiely v materiálnom vybavení medzi školami, čo ovplyvňovalo kvalitu hodín.

Spätná väzba od detí a učiteľov: Tréneri často dostávali pozitívne reakcie od detí, ktoré si užívali hodiny telesnej a športovej výchovy, a od učiteľov, ktorí si vážili spoluprácu a nápady trénerov.

Navrhované odporúčania a opatrenia

Vybavenie Zlepšiť kvalitu a rozmanitosť športového vybavenia v telocvičniach, najmä v školách, kde tréneri uviedli nedostatky alebo opotrebovanosť pomôcok..

Propagácia Intenzívnejšie propagovať program "Tréneri v škole" medzi verejnosťou a školami s cieľom zvýšiť povedomie o programe a podporiť jeho rozširovanie.

Navýšenie úväzkov V lokalitách, kde je o program veľký záujem, navýšiť počet tried, v ktorých tréneri učia. Tréneri sú pripravení na vyššie úväzky, ak to podmienky umožnia.

Komunita Posilniť komunitu trénerov prostredníctvom pravidelných školení, výmeny skúseností a budovania siete spolupracujúcich trénerov a učiteľov.

Rozvrhy Optimalizovať rozvrhy hodín telesnej a športovej výchovy tak, aby sa znížili neefektívne presuny medzi školami a tréneri mohli efektívnejšie využívať svoj čas.

Metodika Dopracovať a zdieľať kvalitné metodické materiály (texty a videá) k programu nielen medzi trénermi, ale aj učiteľmi, aby sa zvýšila konzistentnosť a kvalita výučby.

Inovácie Povzbudiť trénerov, aby do výučby telesnej a športovej výchovy zavádzali inovatívne a kreatívne prístupy, čím sa zvýši atraktivita a efektívnosť programu..

Spätná väzba Pokračovať v pravidelnom zbere a analýze spätnej väzby od trénerov a učiteľov s cieľom neustáleho zlepšovania kvality a rozsahu programu.

Evaluácie

Evaluácie sú nevyhnutnou súčasťou programu TvŠ ako hlavný nástroj udržiavania dlhodobej kvality práce trénerov. Umožňujú identifikovať silné stránky a prípadné slabiny každého trénera pri práci na hodinách telocviku podľa princípov TvŠ. Evaluátori (resp. hodnotitelia) sú vybraní najskúsenejší tréneri alebo školitelia programu, takže majú kompetencie dávať trénerom rady a podnety na zlepšenie práce. Evaluácie majú silný motivačný efekt, pretože tí tréneri, ktorí sú podľa evaluácií najlepši, budú výhľadovo zapojení do školickej a evaluačnej činnosti. Hodnotiaci proces je obojsmerný – aj evaluátori dostávajú spätnú väzbu od trénerov o miere efektivity ich evaluácie.

Evaluačný proces sa začína podnetom miestneho koordinátora a stanovením termínu, času a konkrétnej školy, kde prebehne evaluácia. Odporúčame, aby koordinátori boli prítomní v celom evaluačnom procese.

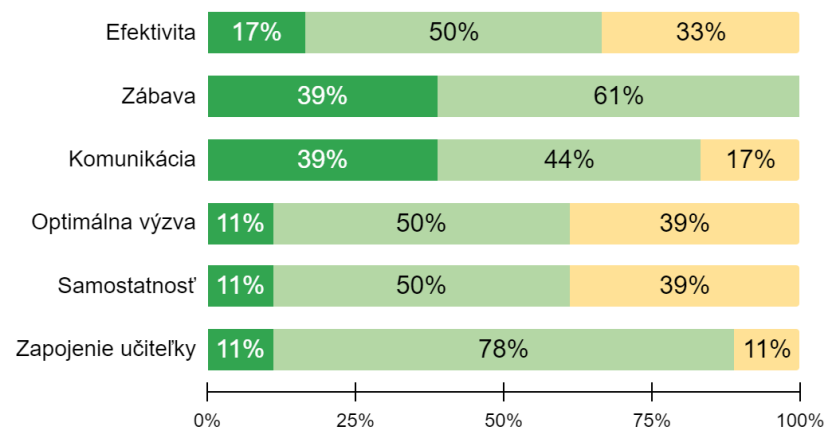
V školskom roku 2023/24 bolo realizovaných 18 evaluácií evaluátormi: Tomáš Gurský (9), František Solecký (8) a Miroslav Sližik (1), v týchto krajoch: Košický (4), Prešovský (5), Bratislavský (5) a Nitriansky (4).

Evaluácie sa opierajú o **pracovný manuál**, kde sú podrobné inštrukcie, ktoré si evaluátor preštuduje pred evaluáciou, aby bolo jeho hodnotenie presné a štandardné.

Hodnotí sa podľa **evaluačného dotazníka**, ktorý obsahuje kvantitatívnu a kvalitatívnu časť. Kvantitatívne hodnotíme uplatňovanie princípov programu

na škále 1-4 a následne evaluátor kvalitatívne uvedie prípadné slabiny a odporúčania.

Evaluácia prebieha **na dvoch**, najlepšie **po sebe idúcich hodinách**. Na prvej hodine evaluátor identifikuje prednosti a slabiny v práci daného trénera, ktoré sa preberú v rámci konzultácie. Na druhej hodine tréner aplikuje odporúčania. Následne dáva tréner písomne spätnú väzbu o evaluácii.

Graf: Hodnotenie jednotiek vo vzťahu k vybraným princípom programu. Škála odpovedí: ■ výborne ■ správne ■ s výhradami ■ nedostatočné

Žiadny tréner neobdržal od evaluátorov hodnotenie „nedostatočné“, čo je pozitívnym signálom. Najviac sa trénerom darí v oblasti zábavy a zapojenia

učiteľky, kde dosahujú veľmi dobré výsledky. Komunikácia je taktiež silnou stránkou, aj keď sa vyskytli drobné výhrady.

Na druhej strane, v oblastiach ako optimálna výzva a podpora samostatnosti detí vidíme priestor na zlepšenie. Hoci základné princípy sú dodržané, evaluátori odporúčajú viac sa zamerať na individualizáciu a zapojenie všetkých detí do procesu.

Uplatňovanie princípov programu

Na základe hodnotení evaluátorov môžeme identifikovať kľúčové oblasti, v ktorých tréneri dostali spätnú väzbu, čo prispelo k ich zlepšeniu v priebehu evaluačných návštev. V niektorých prípadoch evaluácia prebehla na dvoch hodinách po sebe, pričom tréneri mali možnosť uplatniť odporúčania už počas druhej hodiny. Nie vždy však bola táto forma dvoch návštev aplikovaná. Tu sú hlavné zistenia z jednotlivých hodnotení:

1. Organizácia hodiny a efektivita

Boli zaznamenané prípady slabšej organizovanosti, napríklad nesprávne rozdelenie detí do družstiev alebo nevyužitie stanovišť. Tréneri často zvyšovali dynamiku hodín na základe spätnej väzby od evaluátorov, čím eliminovali prestoje detí a zvyšovali efektivitu. Napríklad tréner Kristián Čepišák po prvej hodine zmenil štruktúru tak, aby deti pracovali v menších skupinách, čo eliminovalo dlhé zástupy a zvýšilo efektivitu cvičení.

„Tréner aplikoval odporúčania - rozdelil deti na 2 skupiny - zmenšili sa prestoje.“ hodnotil evaluátor.

2. Zlepšenie komunikácie a motivácie detí

Mnohí tréneri na základe odporúčaní evaluátorov zlepšili svoju komunikáciu, čo pozitívne ovplyvňuje motiváciu detí. Napríklad Marek Kseňák znížil úroveň autoritatívnosti a deti lepšie reagovali. *„Tréner sa komunikáciou a prístupom viac znížil k deťom, tým ich viac motivoval a zapojil fantáziu.“*

3. Zapojenie učiteliek

Evaluátori často odporúčali lepšie zapojenie učiteliek, čo viedlo k zlepšeniu kvality hodín. Tomáš Gurský odporúčal formu „tandemu,“ kde učiteľka aktívne spolupracovala s trénerom, čo prispelo k lepšej organizácii a dynamike hodiny.

4. Spestrenie a zábavnosť hodín

Tréneri zaviedli odporúčané spestrenie hodín, čo viedlo k väčšej zábavnosti a lepšiemu zapojeniu detí. Napríklad Peter Veselovský uplatnil zmeny po konzultácii a hodina bola hravejšia a deti mali možnosť zapojiť kreativitu pri hrách. *„Deti zapojili kreativitu pri hre so slížami, čo zlepšilo hravosť hodiny.“*

5. Zlepšenie štruktúry hodín

Niektorí tréneri prijali odporúčania na zlepšenie štruktúry hodín, čo viedlo k lepšiemu organizovaniu aktivít a zvýšeniu dynamiky. Martin Zaťko znížil počet zástupov a aplikoval návrhy na zvýšenie dynamiky, čo sa pozitívne prejavilo na priebehu hodiny.

Celkové hodnotenie

Z hodnotení evaluátorov vyplýva, že tréneri, ktorí dostali konkrétne odporúčania, ich často implementovali už počas ďalšej hodiny, čo viedlo k zlepšeniu efektivity, zábavnosti a zapojenia detí. Hoci nie všetky evaluácie prebiehali v dvoch návštevách, tréneri vo väčšine prípadov využili spätnú väzbu na zlepšenie svojich hodín telesnej a športovej výchovy.

Spätná väzba od trénerov

Tréneri vnímajú evaluácie ako významný prínos pre svoju prácu. Väčšina (76 %) ich považuje za **veľmi efektívne**, zvyšných 24 % za efektívne. Evaluácie im poskytujú cenné rady, ktoré pomáhajú zlepšiť kvalitu výučby a podporujú ich schopnosť efektívne spolupracovať s učiteľkami v tandeme.

Celkovo tréneri hodnotia evaluácie veľmi pozitívne. Oceňujú priateľský a profesionálny prístup evaluátorov a kladú dôraz na spätnú väzbu, ktorá im pomáha zlepšiť metodiku a prácu s deťmi. Negatívne komentáre sa objavujú len zriedka, a týkajú sa najmä osobného diskomfortu počas hodnotenia. Napriek tomu tréneri hodnotia evaluácie ako užitočný nástroj pre zlepšovanie a skvalitnenie hodín telesnej a športovej výchovy.

Tréneri žiadajú, aby evaluácie prebiehali počas celého roka na pravidelnej báze **raz do roka** 52 %, resp. **raz za pol roka** 33%. Súčasný systém evaluácie dvoch po sebe idúcich hodín sa im javí ako optimálny (100%)

Počet evaluácií v školskom roku 2023/24 **zdaleka nepokrýval naše požiadavky**, preto v školskom roku 2024/25 sme naplánovali realizovať 100 evaluácií.

Evaluácie – Zhrnutie

Evaluácie sú kľúčovým nástrojom pre dlhodobé udržiavanie kvality trénerov v programe TvŠ. Poskytujú spätnú väzbu trénerom na zlepšenie ich praxe na hodinách telesnej a športovej výchovy.

Hodnotitelia sú lektori a skúsení tréneri, ktorí dokážu efektívne identifikovať silné stránky a oblasti na zlepšenie. Evaluácie prebiehajú často v dvoch hodinách po sebe, čo umožňuje trénerom aplikovať odporúčania v reálnom čase.

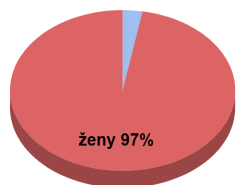
Najlepšie výsledky tréneri dosahujú v oblastiach zábavy a zapojenia učiteľky. Výzvy sa objavujú v oblastiach individuálneho prístupu a podpory samostatnosti detí.

Tréneri hodnotia evaluácie prevažne pozitívne a vidia ich ako užitočný nástroj na zlepšenie výučby. Často oceňujú priateľský a profesionálny prístup hodnotiteľov.

V školskom roku 2023/24 bolo vykonaných 18 evaluácií, pričom **v roku 2024/25 sa plánuje navýšenie na 100 evaluácií.**

Učiteľky a učitelia

Pedagógovia vyplňovali dotazník od pondelka 17.6. do utorka 23.7.2024.

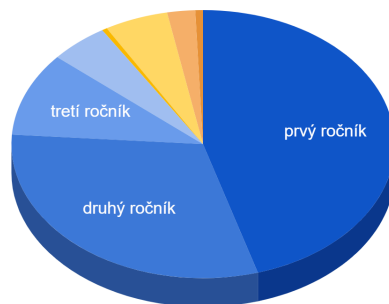
Formulár vyplnilo celkovo 465 učiteľov a učiteľiek zo všetkých 8 slovenských krajov a 175 škôl. Vlni sa zúčastnilo 408 učiteľov. Medzi prvostupňovými pedagógmi je 97,2 % žien (■) a 2,8 % mužov (■).

Rozdelenie podľa školských ročníkov

Zloženie respondentov podľa ročníka zodpovedá celkovej demografii programu. **Učitelia boli zastúpení takto:**

- 45 % prvého ročníka
- 31 % druhého ročníka
- 10 % tretieho ročníka
- 5 % štvrtého ročníka
- 5 % uviedlo, že učia viac ročníkov naraz

Niektorí respondenti suplovali alebo sú vo vedení školy.

Počty detí v triede

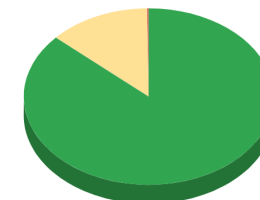
Učiteľky hlásili priemerný celkový počet detí v triede. Počty na hodinách TV sú obvykle menšie, čo reportujú návštevy evaluátorov. Prehľad veľkosti tried podľa ročníkov:

prvý ročník	20,4 ± 3,6
druhý ročník	20,8 ± 3,4
tretí ročník	19,3 ± 4,4
štvrtý ročník	20,0 ± 4,7
vyššie ročníky	20,0 ± 5,0
všetky deti	20,4 ± 3,7

Oboznámenie sa a porozumenie programu

Oboznámenie s programom

Až 87 % (■) učiteľiek uviedlo, že boli s programom dôkladne oboznámené, zatiaľ čo 13 % cítilo, že informácie dostali len čiastočne (■). Tento výsledok ukazuje, že väčšina pedagógov mala k dispozícii potrebné informácie na úspešnú realizáciu programu.

Úvodné predstavenie programu učiteľkám

Prevažná väčšina učiteľiek (92 %) uviedla, že **všetky potrebné informácie o programe boli vopred jasne komunikované**. Napriek tomu sa našli aj jednotlivé prípady, kedy niektoré učiteľky vyjadrili potrebu väčšej informovanosti o konkrétnych aspektoch programu. Najčastejšie otázky sa týkali ich úlohy počas hodín s trénerom: „Čo sa odo mňa očakáva?“ alebo „Aká bude moja úloha na hodinách?“ Ďalšie učiteľky mali záujem o detailnejšie informácie o fungovaní programu, ako napríklad: „Aké cvičenia budú tréneri používať?“ či „Aké sú plány trénera na dané obdobie?“

Niekoľko učiteľiek sa zameralo aj na potrebu lepšej komunikácie v oblastiach ako zodpovednosť za žiakov počas hodiny alebo pevný harmonogram hodín. Jedna z nich poznamenala: „Nič nebolo odkomunikované. O nás bez nás.“ Pozitívne však hodnotili informácie z metodických dní a profesionálny prístup trénerov, ako potvrdila jedna z odpovedí: „Oceňujem profesionálny prístup trénerov.“ Celkovo teda vyplýva, že program bol pre väčšinu zapojených učiteľiek správne predstavený.

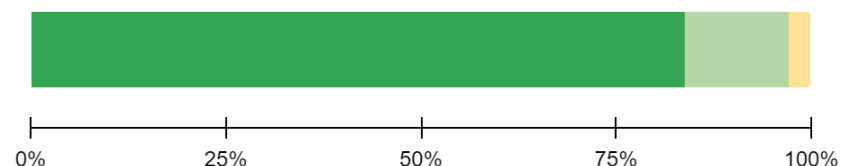
Čo by sa chceli o programe dozvedieť učiteľky pred jeho začatím?

Napriek tomu, že naprostá väčšina učiteľiek uviedla, že všetko bolo správne odkomunikované (92 %), ďalšie navrhli možné rozšírenie týchto tém:

- Úloha a zodpovednosti učiteľov
- Konkrétne informácie o tréneroch
- Organizácia a plánovanie
- Zodpovednosť a administratíva
- Celkové informácie o programe (ciele, rozsah, dĺžka trvania)

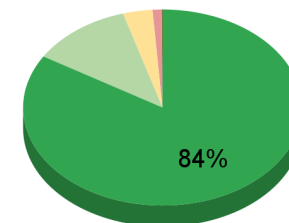
Kvalita programu

Celkové hodnotenie programu Tréneri v škole je mimoriadne pozitívne. Až 84 % učiteľiek hodnotí program známku "výborne" (■), čo **ukazuje na vysokú spokojnosť s jeho priebehom a prínosom pre školy**. Ďalších 13 % učiteľiek program hodnotí ako "chválitebne" (■), čo stále naznačuje veľmi dobrú úroveň. Iba 3 % zvolili hodnotenie "dobré" (■), pričom ani jedna učiteľka nehodnotila program negatívne, či už známkami "dostatočne" (■) alebo "nedostatočne" (■). Tento výsledok je dôkazom toho, že program napĺňa očakávania a ponúka kvalitnú podporu telesnej a športovej výchovy v školách.

Hodnotenie kvality trénerov učiteľkami

Učitelia hodnotili každého trénera individuálne, podobne ako sa hodnotí v škole. **Spokojnosť s ich prácou vyjadrilo až 95 % učiteľov** známkami výborne (■) alebo chválitebne (■), 3 % hodnotili trénerov ako dobrých (■) a 3 % ako dostatočných (■) alebo nedostatočných (■). Zároveň je dôležité spomenúť, že 90 % učiteľiek

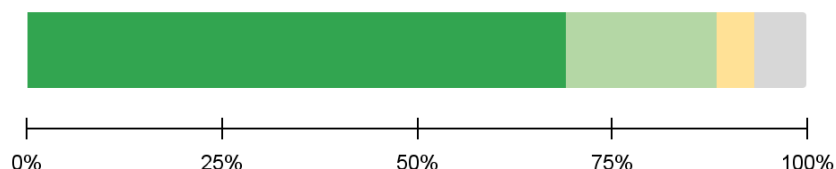

pozitívne ohodnotilo aj náhradných trénerov, ktorí zastupovali pridelených trénerov v prípade choroby alebo iných okolností.

Vyrovnanosť kvality trénerov

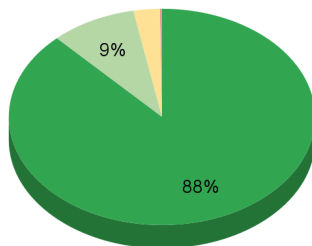
Aby sme identifikovali možné prípady, kedy niekoľko kvalitných trénerov môže vo výsledkoch zakryť prípadné slabšie výkony ostatných, skúmali sme vyrovnanosť kvality trénerov.

Tieto dáta ukazujú, že väčšina učiteliek (69 %) hodnotí kvalitu trénerov ako vyrovnanú, čo je pre program veľmi **pozitívny signál o konzistentnej kvalite ich práce**. Ďalších 19 % () učiteliek zaznamenalo menšie rozdiely v prístupe niektorých trénerov, no len 5 % učiteliek vnímalo kvalitu trénerov ako veľmi rôznu (). Toto malé percento naznačuje, že rozdiely v kvalite sú skôr výnimkou než pravidlom a program si vo väčšine prípadov udržuje vysoký štandard.

Atraktivita pre deti

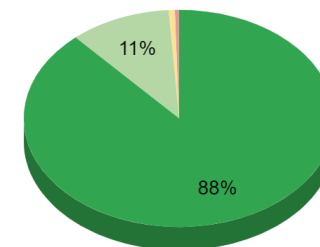
Jedným z hlavných cieľov programu je vyvolať v deťoch **radosť z pohybu prostredníctvom atraktívnych pohybových hier a cvičení**. Učiteľky jednoznačne vnímajú, že program je

pre deti atraktívny – až **88 %** z nich uviedlo, že **atraktivita bola maximálna** () , 9 % hodnotilo program ako **viac než primerane** () atraktívny. Iba 3 % učiteliek videlo atraktivitu ako čiastočnú () , a “minimálne” hodnotenia sa nevyskytli vôbec.

Aktívne zapojenie všetkých detí

Keďže je zapojenie všetkých detí, vrátane tých menej zdatných, kľúčovým aspektom programu, učiteľky hodnotili mieru aktívneho zapojenia detí na škále od 1 do 5. Výsledky ukazujú, že až 88 % učiteliek hodnotilo zapojenie detí ako **výborné** () , 11 % ako **chválitebné** () a len zanedbateľné percento uviedlo nižšie hodnotenia () . Tieto výsledky zdôrazňujú, že program úspešne podporuje aktívnu účasť väčšiny žiakov na hodinách telesnej a športovej výchovy

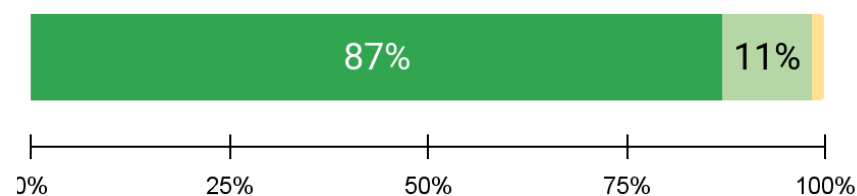

Zapojenie pohybovo menej zdatných detí

Keďže pohybovo menej zdatné deti môžu byť na hodinách telesnej a športovej výchovy menej aktívne, osobitne sme sa zamerali aj na ich zapojenie. Na túto otázku učiteľky reagovali veľmi pozitívne – 98 % z nich uviedlo, že tieto deti sú **rovnako aktívne zapojené do programu**, čo potvrdzuje, že tréneri dokážu prispôsobiť aktivity tak, aby sa **zapojili všetky deti, bez ohľadu na ich schopnosti**. Tento aspekt **podčiarkuje inkluzívnosť a účinnosť programu**.

Vhodnosť aktivít a spôsob vedenia, ktoré tréneri používali

Pred spustením programu **Tréneri v škole** sa medzi učiteľmi objavovali obavy, že aktivity, ktoré športoví tréneri prinesú, budú príliš jednostranné a nebudú vhodné na plnenie **Školských vzdelávacích programov (ŠkVP)** a príslušných tematických plánov, ktoré sú pre školy záväzné. ŠkVP totiž stanovuje obsah a ciele výučby, ktoré musia učitelia dodržiavať, aby deti dosiahli potrebné vzdelávacie výstupy.

V praxi sa však ukázalo, že pestrá skladba pohybových hier a cvičení od trénerov výrazne podporuje plnenie ŠkVP. **98 % učiteliek** hodnotí aktivity trénerov pozitívne (■ ■), čo naznačuje, že program nielenže zodpovedá požiadavkám ŠkVP, ale aj napomáha učiteľom vyrovnáť sa s niektorými ťažkosťami, ktoré školská inšpekcia často kritizuje. Jednou z častých pripomienok inšpekcie je práve problém s napĺňaním tematických plánov telesnej a športovej výchovy v plnom rozsahu, najmä čo sa týka rozmanitosti pohybových aktivít a rozvíjania rôznych športových zručností u detí.

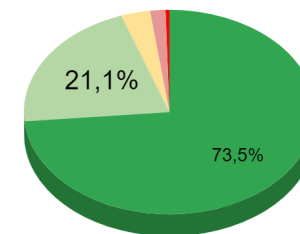
Napriek tomu, že nie všetci tréneri majú porovnateľnú kvalifikáciu s učiteľmi telesnej a športovej výchovy, učiteľky hodnotili rovnako pozitívne aj spôsob vedenia hodín. Program **Tréneri v škole** tak prináša učiteľom významnú

podporu v tom, aby deti získavali nové zručnosti a zažívali radosť z pohybu, pričom tieto aktivity zároveň efektívne pokrývajú ciele stanovené v ŠkVP.

Vplyv trénera

Pozitívny vplyv trénera na kvalitu vyučovania

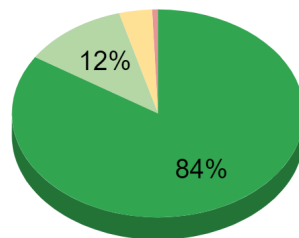
Učiteľky jednoznačne priznávajú, že prítomnosť trénera z praxe má pozitívny vplyv na kvalitu výučby telesnej a športovej výchovy. **Až 94,6 % z nich hodnotilo tento vplyv kladne** (■ ■), pričom 73,5 % uviedlo jednoznačne kladné stanovisko (■) a 21,1 % bolo skôr naklonených pozitívnej odpovedi (■). Iba 3,2 % učiteliek nevedelo posúdiť vplyv trénerov (■), zatiaľ čo 1,7 % odpovedalo, že skôr nie (■), a len 0,4 % uviedlo, že prítomnosť trénera nemala žiadny pozitívny vplyv (■).

Niektoré učiteľky hodnotili kvalitu trénerov aj slovne. Jedna z nich ocenila kreativitu a zaujatie detí: „Svoju prácu robili kvalitne, počas hodín sa striedali aktivity, vždy prebehla neuveriteľne rýchlo a vždy vedel deti zaujať.“ Ďalšia učiteľka vyzdvihla zapojenie všetkých detí: „Luboš robil najviac aktivít, bez vyradenia dieťaťa z hry za vysušovanie, alebo nedodržiavanie pravidiel.“ Iná učiteľka sa vyjadrila k prístupu a príprave trénerky Veroniky: „Najprofesionálnejší prístup mala trénerka Veronika. Odučila u nás síce najmenej hodín, ale za každým bola hodina iná, stále zaujímavá pre deti.“

Výhody tandemovej práce

Tandemová práca s trénerom má pre hodiny telesnej a športovej výchovy viaceré významných prínosov. Zatiaľ čo iné predmety, ako informatika či cudzie jazyky, sa často vyučujú v menších skupinách a s rozdelenou triedou, telesná a športová výchova túto výhodu nemá. Prítomnosť dvoch dospelých osôb, trénera a učiteľky, počas hodiny však výrazne zvyšuje bezpečnosť. Tréner dokáže okamžite reagovať na prípadné zranenia alebo na potrebu individuálnej starostlivosti u niektorých žiakov, zatiaľ čo učiteľka vedie hodinu ďalej bez potreby ju prerušovať. To zlepšuje nielen priebeh hodiny, ale aj efektívnosť výučby.

Tandemová výučba tiež umožňuje vyššie zapojenie detí, pretože tréneri prinášajú pestrú skladbu aktivít z rôznych športových odvetví. Učiteľky si počas roka osvojujú tieto aktivity, a aj keď tréner vedie len jednu z dvoch týždenných jednotiek, v druhej učiteľky často využívajú naučené hry a cvičenia. Deti už aktivitu poznajú, čo uľahčuje organizáciu hodiny a zvyšuje motiváciu žiakov.

Štatistiky ukazujú, že spolupráca s trénermi je pre učiteľky veľmi pozitívna. Na otázku "Ako by ste ohodnotili to, ako sa Vás snažil tréner/ka zapojiť do hodiny?" až 84 % učiteľiek odpovedalo, že tréner ich zapájal výborne (■), 12 % (■) hodnotilo úroveň zapojenia ako chválitebnú a iba 4 % a 1 % učiteľiek uviedlo, že zapojenie bolo dobré alebo dostatočné (■ ■).

Tento model výrazne podporuje aj bezpečnosť, keďže dvaja dospelí môžu súčasne dozeráť na viac detí, čo znižuje riziko úrazov a zároveň umožňuje individuálny prístup tam, kde je to potrebné.

Zapamätanie a vzťah k trénerom v rámci programu

Výsledky na otázku ohľadom zapamätania si mien trénerov naznačujú, že väčšina učiteľiek bola schopná spomenúť si aspoň na niekoľko z nich. Tento fakt môže byť interpretovaný pozitívne, pretože zapamätanie si mena trénera poukazuje na určitú **mieru osobného vzťahu a interakcie medzi učiteľkou, trénerom a žiakmi**. Navyše, keďže učiteľky hodnotili viacerých trénerov po sebe, je zrejmé, že sa im podarilo vytvoriť si s nimi určitú väzbu.

Niektoré učiteľky si dokonca pamätali trénerov veľmi podrobne a uviedli aj poradie ich príchodov, napríklad: „1. Dominika, 2. Bystrík, 3. Patrik“ alebo „1. Erik, 2. Jakub, 3. Mirka, 4. Kaja“. To naznačuje, že si tréneri vytvárali silnejší vplyv, a to nielen v oblasti športovej výučby, ale aj na osobnej úrovni.

Na druhej strane, niektoré učiteľky si na mená nepamätali, čo môže byť spôsobené kratšou dobou ich prítomnosti na hodinách: „Nepamätám si mená trénerov, volala som ich tréner“ alebo „Nepamätám si presne, ale asi Inga, Dagmar, Julko“. Tieto odpovede poukazujú na skutočnosť, že častejšia prítomnosť trénera môže prispieť k hlbšiemu zapamätaniu a vytvoreniu bližšieho vzťahu.

Celkovo výsledky naznačujú, že tréneri boli vo väčšine prípadov vnímaní pozitívne a dokázali si vytvoriť osobné väzby s učiteľkami a žiakmi, čo je pre program "Tréneri v škole" významný prínos.

Inšpirácie učiteliek novými aktivitami, ktoré s deťmi realizovali tréneri

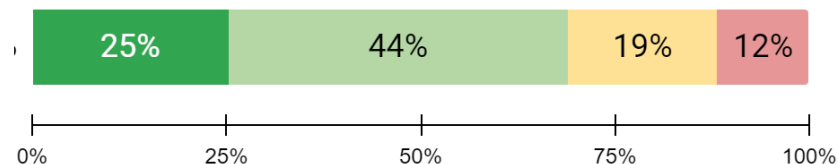
Z odpovedí učiteliek na otázku „Ktorá pohybová aktivita Vám najviac zarezovala a zaujala Vás?“ vyplýva, že medzi najobľúbenejšie aktivity patria rôzne pohybové hry, ktoré tréneri s deťmi realizovali. Najčastejšie spomínanou aktivitou boli „Mrkvičky“, ale veľkú obľubu získali aj štafetové hry, prekážkové dráhy a rôzne druhy naháňačiek.

Tréneri do programu zapojili **hravé a súťaživé prvky**, čo bolo pre deti mimoriadne atraktívne. Učiteľky si všímali aj **kreatívne využitie pomôcok**, ako sú vozíky, kruhy alebo padák. Jedna učiteľka ocenila: „Všetky pohybové aktivity boli zaujímavé,“ a ďalšia zmienila: „Mne sa páčilo delenie triedy na 3 skupiny s maximálnym využitím priestoru telocvične.“

Je evidentné, že rozmanitosť aktivít a netradičné prístupy trénerov veľmi pozitívne rezonovali medzi učiteľkami. **Táto široká škála hier a cvičení významne prispela k väčšej atraktivite hodín telesnej výchovy a motivovala deti k aktívnej účasti.**

Ďalšia motivácia pre osobný rozvoj

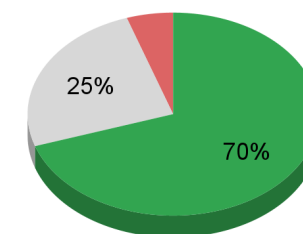
V rámci programu *Tréneri v škole* je učiteľom ponúknutá možnosť zúčastniť sa na 20-hodinovom praktickom školení zameranom na pohybové aktivity, a záujem o túto ponuku bol prekvapivo vysoký. Až 25 % učiteliek prejavilo jednoznačný záujem (■) a ďalších 44 % odpovedalo „skôr áno“ (■).

Tento výsledok ukazuje, že prítomnosť trénerov na hodinách telesnej a športovej výchovy ich pozitívne ovplyvnila a podnietila k záujmu o zlepšovanie vlastných kompetencií v tejto oblasti. V kontexte súčasnej situácie, kedy učiteľky prvého stupňa často čelia mnohým iným prioritám a kvalita výučby telesnej a športovej výchovy nie je vysoká, je tento záujem veľmi cenný. Poukazuje to na to, že tréneri dokážu nielen motivovať deti, ale aj inšpirovať učiteľky k ďalšiemu profesionálnemu rozvoju, čo je v dnešnom vzdelávacom systéme veľmi potrebné.

Prísny zákaz nábtorovania

Jedným z hlavných dôvodov zákazu „náborovania“ v programe **Tréneri v škole** je podpora spolupráce medzi športovými odvetvami a eliminácia zbytočnej konkurencie medzi klubmi. Týmto krokom sa odstraňuje snaha trénerov „loviť hlavy“ detí do svojich súkromných klubov, čím by mohli byť motivovaní získať viac členov a vyššie dotácie. Program sa zameriava na rozvíjanie všeobecnej lásky k pohybu a športu, a nie na presadzovanie konkrétneho športu či klubu.

Tréneri sú školení, že nábtorovanie na školách je neprípustné (■), čo potvrdilo **70 %** respondentiek v prieskume. Napriek tomu však **5 %** učiteliek uviedlo, že

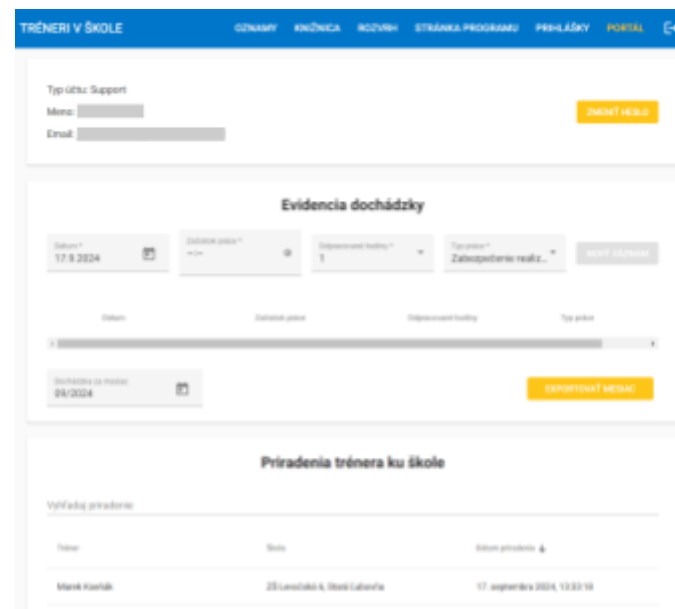
tzv. náborovanie sa predsa len vyskytuje (■). Učiteľky, ktoré nevedeli situáciu posúdiť (■), tvorili **25 %** z opýtaných.

Správny postup, ak dieťa prejaví záujem o konkrétny šport, spočíva v tom, že sa obrátia na svoju učiteľku, ktorá následne informuje rodičov. Tento transparentný spôsob zaisťuje, že deti si môžu šport vybrať slobodne a bez nátlaku, čo posilňuje dôveru medzi školami, trénermi a rodinami.

Organizácia

Informačný portál

Portál trenerivskole-portal.sk je navrhnutý ako komplexný nástroj pre správu a realizáciu programu „Tréneri v škole“. Zameriava sa na to, aby uľahčil prácu všetkým zúčastneným stranám – trénerom, učiteľom aj koordinátorom. Prostredníctvom portálu môžu všetci pohodlne spravovať rozvrhy, zdieľať informácie o aktivitách, sledovať vývoj programu a rýchlo komunikovať. Portál taktiež slúži ako prezentačná platforma pre verejnosť, aby sa lepšie zoznámila s cieľmi a fungovaním programu.

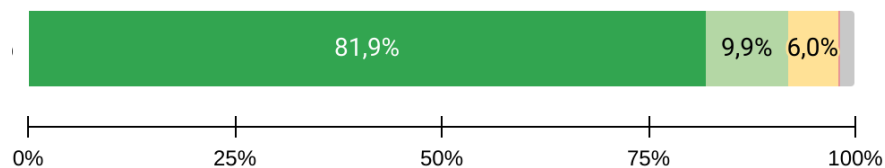

Napriek tomu, že je portál užitočný, prieskum ukázal, že **ho pozná 67 %** respondentov, zatiaľ čo **33 % učiteliek a učiteľov o ňom zatiaľ nevie**. Tento priestor na zlepšenie by mohol zvýšiť efektivitu celého programu a lepšie prepojiť všetkých zúčastnených.

Spolupráca s koordinátorom

Koordinátori v programe „Tréneri v škole“ zohrávajú kľúčovú úlohu v organizácii a hladkom chode spolupráce medzi školou a športovými trénermi. Zabezpečujú výber a zapojenie trénerov, komunikujú so školami, riešia rozvrhy, problémy, administratívu, zmluvy a odmeňovanie, aby odbremenili školu od týchto povinností. Koordinátori tiež uľahčujú trénerom vstup do školského prostredia, čím zaisťujú plynulý priebeh celého programu.

Podľa prieskumu bolo 81,9 % učiteliek **veľmi spokojné** (■) s prácou koordinátora a hodnotilo ju známku „výborne“, ďalších 9,9 % udelilo „chválitebne“ (■). Iba 6 % učiteliek uviedlo, že s koordinátorom neprišli do osobného kontaktu (■), a 2 % ho dokonca vôbec nepoznali (■). Tento výsledok ukazuje, že väčšina učiteliek vníma prácu koordinátorov veľmi pozitívne, hoci v niektorých prípadoch nebola priama interakcia s nimi.

Názory a komentáre učiteliek

Vybrané komentáre učiteliek

😊 "Tréneri boli fajn, no najviac nám zarezoval "Jojo", perfektná organizácia, príjemná komunikácia s deťmi, radosť bolo s ním byť na hodine, aj pohybovo menej zdatné deti dokázal zmotívovať, a teda nielen deti, aj my učiteľky sme sa skôr 'zahrali', ako pomáhali. Palec hore pre tohto trénera."

Pozitívne komentáre

vyzdvihujú nadšenie detí a ich pozitívnu odozvu na hodiny s trénermi. Učiteľky si pochvaľovali skvelú atmosféru, profesionalitu trénerov a ich schopnosť zapojiť aj menej zdatné deti. Tréneri často prinášali nové pohybové aktivity, ktoré deti milovali, a svojou prirodzenou autoritou vytvárali disciplínu, ktorá bola zároveň priateľská.

😊 Vynikajúci vzťah k deťom. Deti sa na hodiny veľmi tešili, vládla super atmosféra.

😊 Radosť detí pri privítaní trénera Maťa. Boli to úžasné hodiny, deti sa viac tešili na tieto hodiny ako na hodiny s pani učiteľkou.

😊 Tréneri mali všetky hodiny vzorne prichystané a premyslené. Veľmi sa mi páčilo, že dokázali pracovať aj so žiakmi, ktorí majú niekedy problémy s disciplínou.

😊 Radosť bolo pozeráť na deti, keď ich trénovala trénerka Lívia. Vedela ich nadchnúť a vedela si udržať disciplínu.

Nápady na vylepšenie

sa týkali najmä potreby zlepšiť komunikáciu medzi trénermi a učiteľkami, aby bolo jasné, ako hodina prebehne a aké sú pravidlá. Učiteľky tiež odporúčali zlepšiť dôraz na disciplínu počas aktivít a vyhodnocovania, a motivovať kvalitných trénerov, aby sa predišlo ich odchodu alebo nahradzovaniu menej skúsenými náhradníkmi.

👉 Kvalitní tréneri, ktorí začínali s projektom, majú veľmi vysokú úroveň. Je potrebné motivovať ich tak, aby neodchádzali a vy ste ich nemuseli v priebehu roka nahrádzať slabšie vyškolenými trénermi.

👉 Radosť v očiach detí bola jasná, ale bol by potrebný lepší dôraz na disciplínu, najmä pri vysvetľovaní aktivít a vyhodnotení.

👉 Navrhujem urobiť úvodné stretnutie s trénermi a učiteľmi, kde by sme si ujasnili priebeh hodiny a upozornili na špecifiká triedy alebo niektorých žiakov.

Učiteľky – súhrn (2023/24)

Pedagógovia programu „Tréneri v škole“ vyplňovali dotazník v lete 2024, do ktorého sa zapojilo 465 učiteliek a učiteľov z 175 škôl. Zloženie respondentov odráža prevažne ženskú učiteľskú populáciu (97 % žien) a učiteľov z 1. až 4. ročníkov základných škôl.

Pohľad na program Program „Tréneri v škole“ je vnímaný veľmi pozitívne. Až 84 % učiteliek hodnotí jeho prínos pre školy známku "výborne" a ďalších 13 % "chválitebne". Učiteľky ocenili jeho atraktivnosť pre deti, prínos k rozvoju pohybových zručností a motiváciu pre telesnú výchovu. Vyše 98 % učiteliek tiež uviedlo, že program pomohol zapojiť aj pohybovo menej zdatné deti.

Spolupráca s trénermi

Spoluprácu s trénermi pozitívne hodnotilo až 95 % učiteľov. Oceňovali, že tréneri prinášali nové nápady, pestrosť a hravosť do hodín. Vysoko hodnotená bola aj ich schopnosť prispôsobiť aktivity pre deti s rôznymi schopnosťami. Avšak niekoľko učiteliek navrhlo zlepšenie v oblasti komunikácie a disciplíny.

Inšpirácie učiteliek

Medzi obľúbené aktivity, ktoré učiteľky spomínali, patrili pohybové hry ako „Mrkvičky“, štafetové hry a prekážkové dráhy. Veľmi sa im páčilo využitie netradičných pomôcok, ako napríklad vozíky alebo

padáky, čo podľa nich prinieslo novú dynamiku do vyučovania.

Návrhy na vylepšenie

Učiteľky navrhujú zlepšiť komunikáciu medzi trénermi a školami, lepšie plánovanie hodín a udržiavať konzistentnú kvalitu trénerov, aby nedochádzalo k ich častému nahradzovaniu menej skúsenými náhradníkmi.

Celkovo program hodnotia učiteľky veľmi pozitívne a odporúčajú jeho ďalšie rozširovanie.

Navrhované odporúčania a opatrenia pre školský rok 2024/25

Komunikácia a spolupráca

Posilniť komunikáciu medzi trénermi a učiteľmi, aby bola jasná organizácia hodín a rozdelenie úloh. Navrhujeme pravidelné úvodné stretnutia, kde sa ujasnia pravidlá a špecifiká triedy.

Tematické plány a obsah výučby

Uistiť sa, že tréneri spolupracujú s učiteľmi na dodržiavaní tematických plánov, aby aktivity boli v súlade s cieľmi Školských vzdelávacích programov (ŠKVP). Spoločná tvorba a výber cvičení pomáha prispôsobiť výuku potrebám detí.

Evaluácia a metodická podpora

Zabezpečiť pravidelné návštevy metodikov na hodinách, aby priamo na mieste získavali spätnú väzbu a poskytovali podporu trénerom a učiteľom. Evaluácia zvyšuje kvalitu programu a zabezpečuje dodržiavanie metodických štandardov.

Bezpečnosť a inkluzívnosť

Zameriavať sa na bezpečnosť a prispôsobenie aktivít podľa veku a schopností detí. Inkluzívny prístup zaručuje zapojenie všetkých detí do pohybových aktivít, bez ohľadu na ich zručnosti alebo fyzické obmedzenia.

Osobný a profesionálny rozvoj

Poskytnúť učiteľom školenia a metodickú podporu, ktorá im pomôže integrovať nové aktivity získané od trénerov do svojich hodín. Tento krok zlepší kvalitu výučby telesnej a športovej výchovy na školách.

Spätná väzba a hodnotenie

Pravidelne zbierať a analyzovať spätnú väzbu od učiteľov aj trénerov, aby sa program neustále zlepšoval a prispôboval potrebám jednotlivých škôl.

Deti a rodičia

Respondenti

Na konci školského roka 2023/2024 boli oslovené všetky zapojené školy do programu „Tréneri v škole“ (TvŠ), prostredníctvom kontaktnej osoby na škole, aby e-mailom rozposlali rodičom detí 1. až 4. ročníka ZŠ žiadosť o vyplnenie „Dotazníka telesnej a športovej výchovy pre žiakov (1. stupeň ZŠ)“. Formulár bol otvorený od 17.6. do 30.7.2024.

Dotazník mal vyplňovať žiak za pomoci rodiča doma tak, že rodič mal pomaly prečítať každú otázku a vysvetliť dieťaťu na príklade, čo otázka presne znamená. Potom malo dieťa označiť jednu, resp. viac možných odpovedí (podľa typu otázky). V závere dotazníka boli aj otázky určené rodičom.

Celkovo bolo vyplnených 2364 dotazníkov. Po následnej kontrole relevantnosti odpovedí sme vyradili 21 dotazníkov a do spracovania bolo zaradených **2343** dotazníkov detí a rodičov.

Skúmaný súbor detí, ktoré s rodičmi vyplnili dotazník, sme následne rozdelili na:

- deti zapojené do programu „Tréneri v škole“, ktoré v školskom roku 2023/2024 mali **1x** do týždňa na hodinách Telesnej a športovej výchovy (TŠV) nášho **trénera** (v nasledujúcich grafoch ich označujeme „**s trénermi**“)

- deti, ktoré na hodinách telesnej a športovej výchovy nemali nášho trénera „**kontrolná sk.**“ mali klasické hodiny telesnej a športovej výchovy s pani učiteľkou/pánom učiteľom.

Skupina s trénermi: deti zapojené do programu TvŠ

Z celkového počtu **1878** detí:

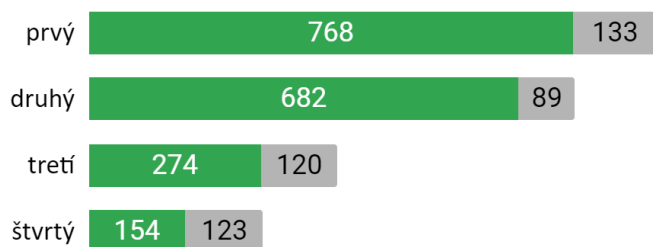
- bolo 997 (53,1 %) dievčat a 881 (46,9 %) chlapcov,
- bolo 768 (40,9 %) z 1. ročníka, 682 (36,3 %) z 2. ročníka, 274 (14,6 %) z 3. ročníka a 154 (8,2 %) zo 4. ročníka,
- 633 (33,7 %) detí uviedlo, že hodina telesnej a športovej výchovy je pre nich jediná organizovaná pohybová aktivita a 1245 (66,3 %) detí, že majú aj iné organizované pohybové zaťaženie (napr. športové krúžky),
- z hľadiska kraja, v ktorom sa nachádzala škola dieťaťa, bolo najviac detí z Bratislavského (18,7 %), Košického (16,2 %) Žilinského (13,7 %) a Prešovského (13,5 %) kraja. Najnižší počet detí bol z Trnavského kraja (8,7 %).

Kontrolná skupina: deti „bez hodín TŠV s trénermi“

Z celkového počtu **465** detí:

- bolo 217 (46,7 %) dievčat a 248 (53,3 %) chlapcov,
- bolo 133 (28,6 %) z 1. ročníka, 89 (19,1 %) z 2. ročníka, 120 (25,8 %) z 3. ročníka a 123 (26,5 %) zo 4. ročníka,
- 167 (35,9 %) detí uviedlo, že hodina telesnej a športovej výchovy je pre nich jediná organizovaná pohybová aktivita a 298 (64,1 %) detí, že majú aj iné organizované pohybové zaťaženie (napr. športové krúžky),
- z hľadiska kraja, v ktorom sa nachádzala škola dieťaťa, bolo najviac detí z Bratislavského (25,8 %), Trnavského (14,8 %), Košického (14,6 %) a Žilinského (10,8 %) kraja. Najnižší počet detí bol z Nitrianskeho kraja (6,7 %).

Graf: zastúpenie respondentov podľa ročníka, skupina s trénermi (■) a kontrolná (■) skupina:

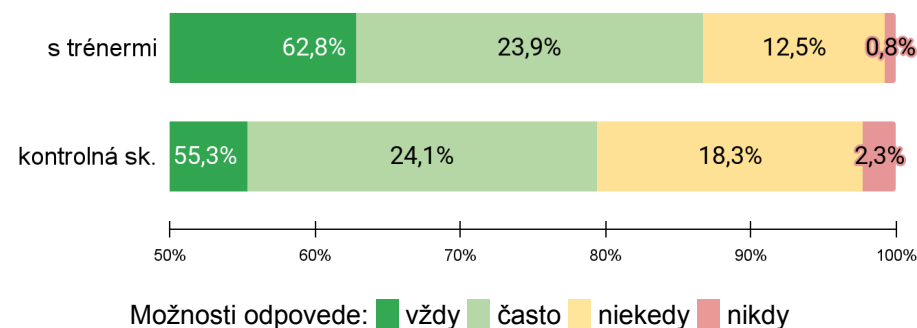
Hodnotenie hodín TŠV s trénerom

V nasledujúcej časti uvádzame, ako deti hodnotia hodiny Telesnej a športovej výchovy, na ktorých mali v školskom roku 2023/2024 **trénerov** z programu

„Tréneri v škole“ (1× do týždňa). Na porovnanie uvádzame aj názory detí z kontrolnej skupiny, ktoré v školskom roku 2023/2024 nemali na hodinách telesnej a športovej výchovy nášho trénera.

Zábava – tešíme sa na ďalšiu hodinu

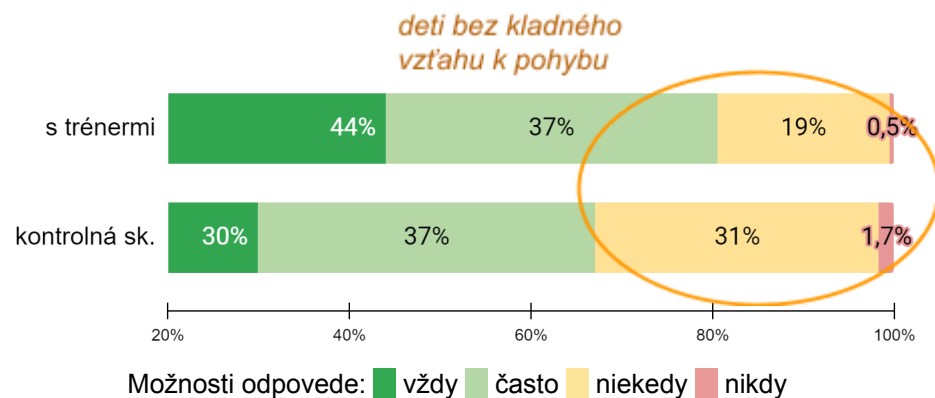
Respondenti, teda deti, hodnotili, či „Na hodinách telesnej a športovej výchovy je zábava, takže sa teším na ďalšiu hodinu.“

Výsledky ukazujú, že prítomnosť trénera má výrazný vplyv na emocionálne zaujatie detí. Malé deti majú prirodzene pohyb radi, no kľúčovým prínosom trénera je jeho pozitívny vplyv na deti, ktoré si k pohybu doteraz nevytvorili dobrý vzťah. Rozdiel medzi skupinami s trénerom a bez trénera je v tomto prípade výrazný. Kým bez trénera sa na ďalšiu hodinu „netešilo“ (■) 2,3 % detí, s trénerom to bolo len 0,8%! Podobne, pri možnosti „niekedy“ (■) odpovedalo 18,3 % detí bez trénera, zatiaľ čo s trénerom len 12,5 %. Tieto výsledky ukazujú, že prítomnosť trénera pozitívne ovplyvňuje dlhodobý kladný vzťah detí k hodinám telesnej a športovej výchovy.

Voľba vhodných cvičení

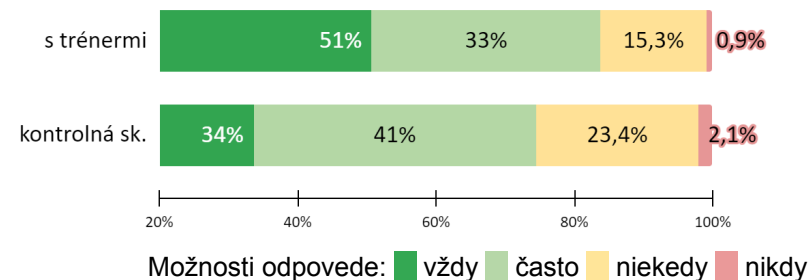
Pred začiatkom programu TvŠ panovali určité obavy, či sú športoví tréneri schopní výberom svojich hier a cvičení zaujať nielen pohybovo nadané deti, ale najmä tie, ktoré nemajú pozitívny vzťah k pohybu. Deti preto odpovedali na otázku „Robíme cviky, ktoré ma bavia“, aby sa zistilo, či sú pre ne cvičenia vhodné a zvládajú ich.

Výsledok prieskumu naznačuje, že tréneri pozitívne ovplyvňujú vzťah detí k cvičeniam, **najmä u tých, ktoré k pohybu nemali dobrý vzťah.**

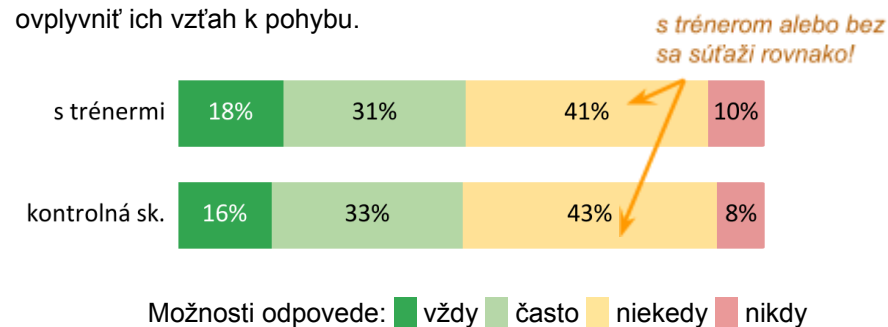
Zaujatie detí prostredníctvom hier

Tréneri boli inštruovaní, aby čo najviac využívali hry a herné prostredie na zapojenie detí, čo nemusí byť bežné v prostredí ich športového klubu. Deti odpovedali na otázku „Hráme sa zaujímavé hry.“

Obmedzenie prehnanej súťaživosti

„Súťažíme, kto je najlepší.“ Touto otázkou sme chceli poukázať na skutočnosť, že zapojením trénerov do hodín TŠV **sa nezvýši súťaživosť** medzi deťmi, ktorá môže privodiť deťom pocit menejcennosti a negatívne ovplyvniť ich vzťah k pohybu.

Výsledok indikuje, že **tréneri neprinášajú do hodín prehnanú mieru súťaživosti.**

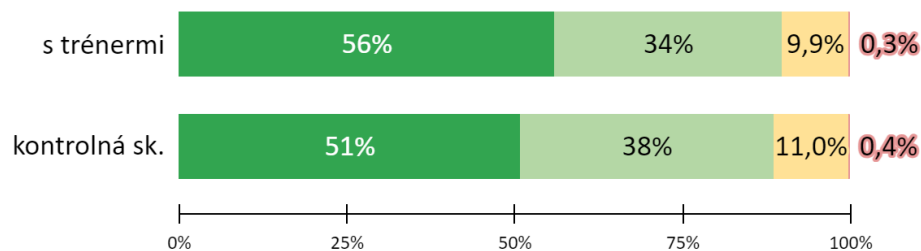
Hodnotenie trénerov z programu deťmi

V nasledujúcej časti uvádzame, ako deti hodnotili **trénerov** z programu „Tréneri v škole“, ktorých mali v školskom roku 2023/2024 na hodinách Telesnej a športovej výchovy.

Na doplnenie kontextu uvádzame aj názory detí z kontrolnej skupiny (v školskom roku 2023/2024 nemali na hodinách telesnej a športovej výchovy nášho trénera), ktoré sa vyjadrovali k pani učiteľke/k pánovi učiteľovi.

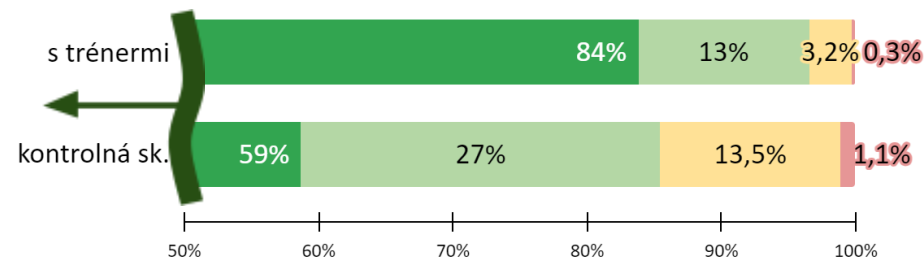
Zrozumiteľnosť pokynov

Otázka „Tréner (resp. pani učiteľka/pán učiteľ) dáva na hodine Telesnej a športovej výchovy pravidlá, ktorým rozumiem.“ bola položená s cieľom zistiť, ako dobre deti rozumejú pravidlám a inštrukciám, ktoré im sú na hodinách telesnej a športovej výchovy predkladané. Toto je kľúčové pre to, aby sa deti cítili na hodinách isté, vedeli, čo sa od nich očakáva, a mohli sa tak plnohodnotne zapojiť do aktivít.

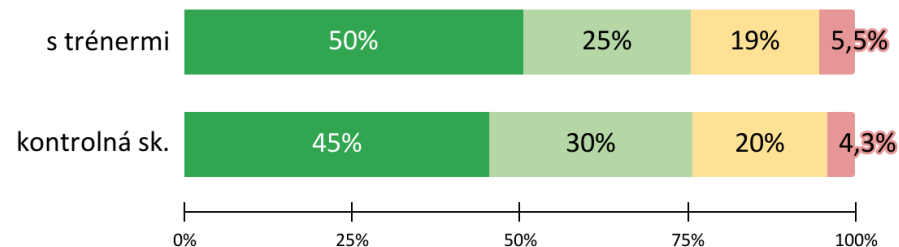
Názorná ukážka

„Tréner (resp. pani učiteľka/pán učiteľ) nám ukazuje, čo sa ako robí.“ Pre malé deti je názorná ukážka lepším nástrojom než slovný popis.

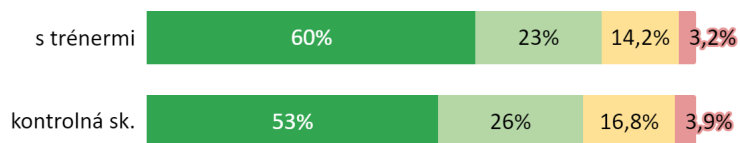
Význam pozitívnej komunikácie, pochvaly a dôvery

Pochvala je dôležitá najmä kvôli vplyvu **pozitívnej komunikácie** na vytváranie kladného vzťahu k pohybu. Otázka „Tréner ma pochválil, ak sa mi niečo podarí“ sleduje, ako často sú deti oceňované za svoje úsilie. Výsledky ukazujú, že v skupine s trénermi je o niečo viac detí, ktoré uvádzajú, že sú vždy pochválené (■) (50,4 % oproti 45,4 % v kontrolnej skupine).

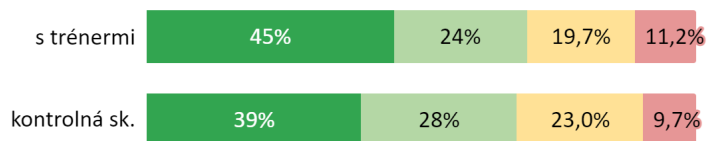

Naopak, v skupine s trénermi bolo mierne viac detí, ktoré uviedli, že tréneri ich nikdy nepochvália (■) (5,5 % oproti 4,3 % v kontrolnej skupine). Aj keď sú

rozdiely malé, potvrdzuje sa dôležitosť pozitívnej komunikácie, ktorá motivuje deti k pohybu a pomáha budovať pozitívny vzťah k telesnej výchove. Súvisiace otázky: „Tréner mi pomôže, ak mi niečo nejde.“

Otázka: „Tréner nás po hodine hodnotí a pochváli tých, ktorí sa snažili.“

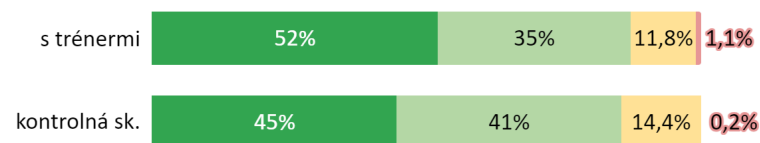

Deti častejšie oceňujú pozitívnu spätnú väzbu v prostredí, kde pôsobia tréneri. Tréneri sú na kurzoch školení o dôležitosti pozitívnej komunikácie. Deti uvádzajú, že majú trénerov rady a dôverujú im.

Tréner je autorita

Otázka „Tréner (resp. pani učiteľka/pán učiteľ) je hlavný rozkazovateľ a my poslúchame.“ bola položená deťom, aby sme zistili, aký typ vedenia hodín telesnej a športovej výchovy vnímajú, či sa na hodinách cítia viac ako aktívni účastníci alebo skôr ako pasívni prijímatelia pokynov. Chceli sme tým overiť, či prítomnosť trénera vedie k väčšej autonómii detí pri rozhodovaní o pohybových aktivitách alebo naopak k silnejšej hierarchii, kde tréner udáva pokyny a deti ich bez diskusie plnia. Výsledky ukazujú, že **deti v skupine s trénerom vnímajú mierne vyššiu úroveň „rozkazovania“** (51,9 %

označilo „vždy“), čo môže znamenať, že tréneri sú považovaní za autoritatívnejších v porovnaní s bežnými učiteľmi.

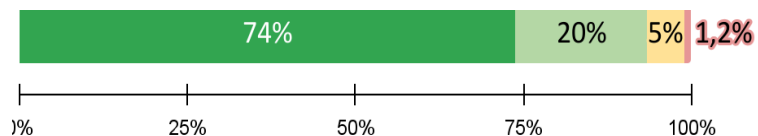

Na druhej strane, menšie percento detí v oboch skupinách uviedlo, že sa rozkazy vyskytujú „niekedy“ alebo „nikdy“, čo naznačuje, že väčšina detí vníma svoje hodiny ako jasne vedené dospelou autoritou, bez ohľadu na to, či je prítomný tréner alebo učiteľ.

Trénerovi dôverujem

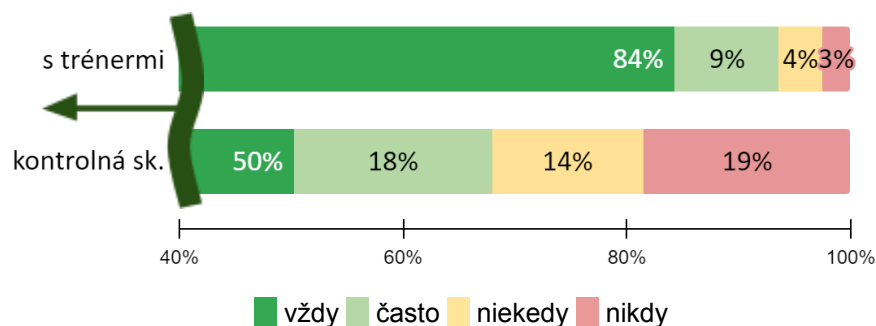
Táto otázka bola zameraná na posúdenie vzťahu medzi deťmi a trénerom z pohľadu dôvery, ktorá je kľúčová pre efektívnu spoluprácu a pozitívnu skúsenosť detí na hodinách telesnej a športovej výchovy. Výsledky ukazujú, že v skupine s trénermi dosiahlo až 73,8 % detí najvyššiu úroveň dôvery (■, „vždy“), čo je výrazne viac ako v kontrolnej skupine, kde tento pocit uviedlo 67,7 % detí.

Tieto výsledky poukazujú na **pozitívny vplyv trénerov** v programe, ktorí si **dokážu získať dôveru detí**, čo je dôležité pre budovanie pevného vzťahu k pohybovým aktivitám a celkovej spokojnosti na hodinách telesnej a športovej výchovy.

Športové oblečenie

Výsledky jasne ukazujú, že **tréneri sa do cvičebného úboru prezliekajú podstatne častejšie** ako učitelia v kontrolnej skupine. V skupine s trénermi až 84,3 % detí uviedlo, že tréner je vždy v úbore, zatiaľ čo v kontrolnej skupine to bolo len 50,3 %. Naopak, v kontrolnej skupine 18,5 % detí uviedlo, že ich učiteľ sa nikdy neprezlieka, zatiaľ čo u trénerov je tento podiel len 2,6 %. Toto naznačuje, že tréneri kladú väčší dôraz na príkladné vedenie hodiny a na svoju rolu aktívneho vzoru pre deti, čo môže pozitívne ovplyvniť vnímanie hodiny telesnej a športovej výchovy.

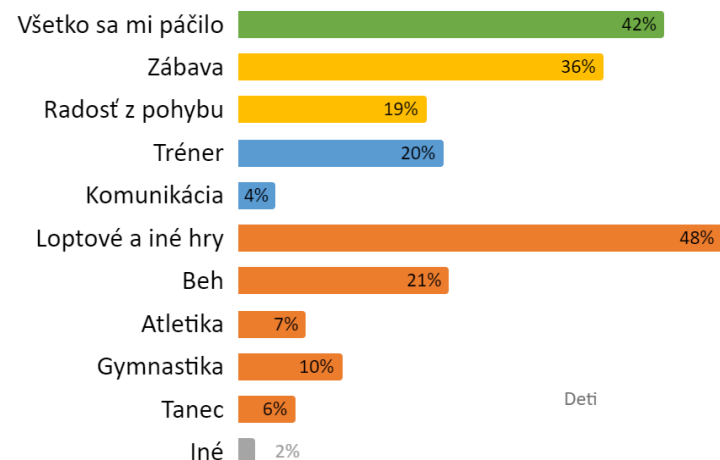

Graf: "Tréner/učiteľ/ka sa prezlieka do úboru na cvičenie"

Hodnotenie programu deťmi

Čo sa deťom v programe „Tréneri v škole“ páčilo

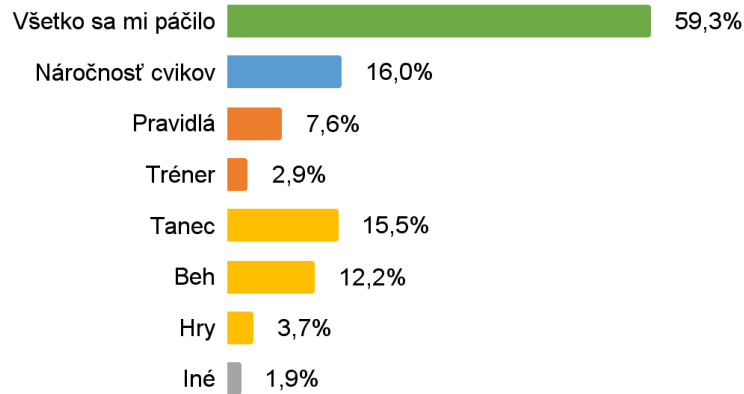
„Ak ste mali na hodinách TŠV trénerov z programu, vyberte nám, čo sa Vám v programe páčilo.“ Deti mali označiť všetky vyhovujúce možnosti (bola možnosť viacerých odpovedí):

Čo sa deťom v programe „Tréneri v škole“ NEpáčilo

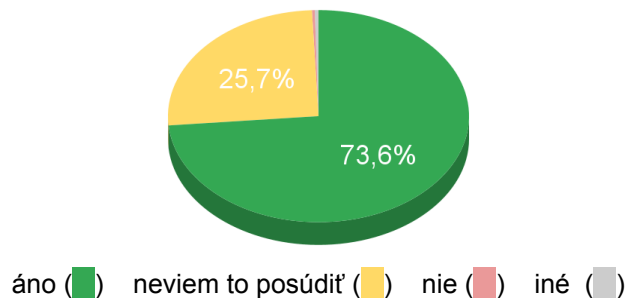
„Ak ste mali na hodinách TŠV trénerov z programu, vyberte nám, čo sa Vám v programe nepáčilo.“

Deti mali označiť všetky vyhovujúce možnosti (bola možnosť viacerých odpovedí)

Hodnotenie programu „Tréneri v škole“ rodičmi

Výsledky odpovedí rodičov ukazujú, že väčšina (73,6 %) rodičov vníma prítomnosť trénera na hodinách telesnej a športovej výchovy ako pozitívny faktor, ktorý zlepšuje kvalitu hodín. Len veľmi malé percento rodičov (0,3 %) si myslí opak. Významný podiel (25,7 %) však uviedol, že nedokáže tento vplyv posúdiť, čo môže byť spôsobené tým, že rodičia nemajú priamy dohľad nad hodinami telesnej a športovej výchovy alebo sa menej zaoberajú detailmi výučby.

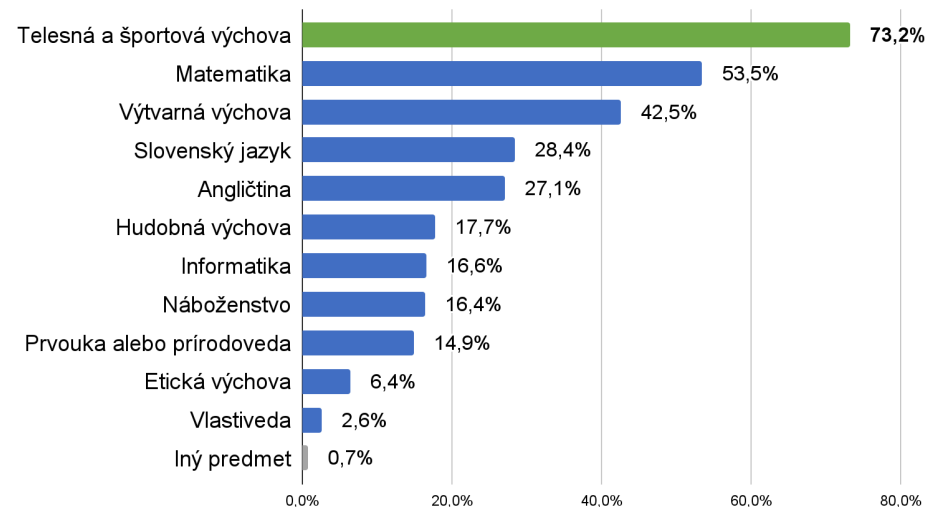
Príklady odpovedí rodičov:

- „S trénerom sa viac tešila na TV.“
- „Určite áno. A prijali by sme ich opäť, aj častejšie, aj vo vyšších ročníkoch :) Ďakujeme.“
- „Rôzne športy s ktorými by sa normálne nestretol.“

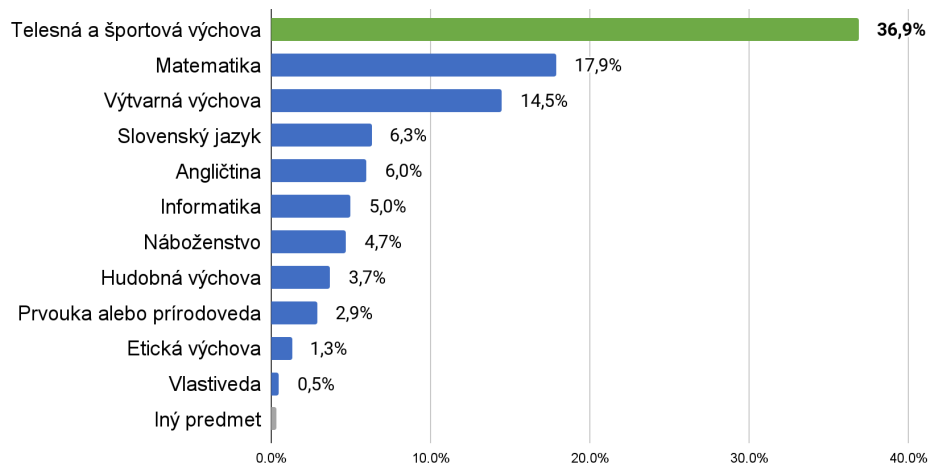
Vnímanie a vzťah k TŠV deťmi

Obľúbenosť predmetu

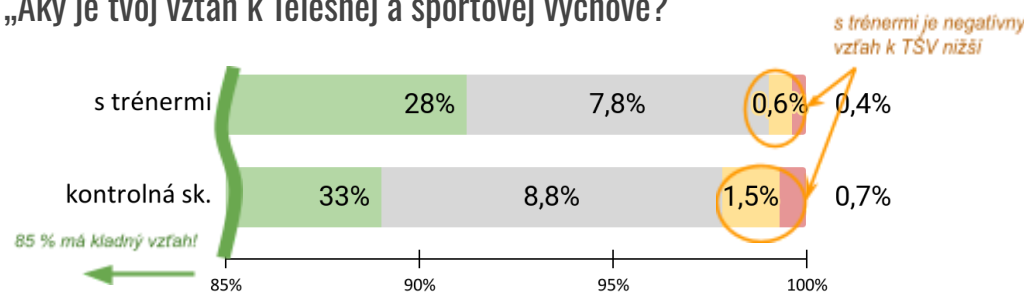
„Vyber **tri** najobľúbenejšie predmety v škole“ (experimentálna skupina).

„Vyber **najobľúbenejší** predmet v škole“ (experimentálna skupina).

„Aký je tvoj vzťah k Telesnej a športovej výchove?“

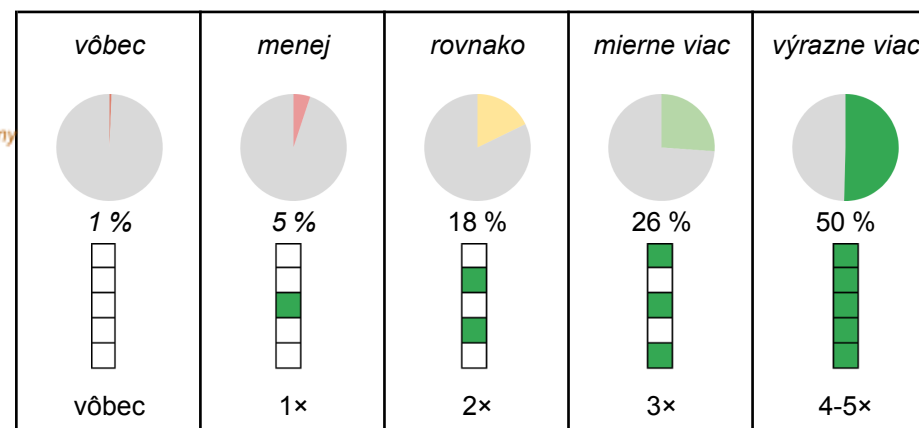

veľmi pozitívny pozitívny neutrálny negatívny veľmi negatívny

Tam, kde sú zapojení tréneri vďaka programu, je **výrazne menej detí, ktoré telesná výchova nebaví** (negatívny) (veľmi negatívny).

„Koľkokrát za týždeň by si chcel/a mať TŠV?“

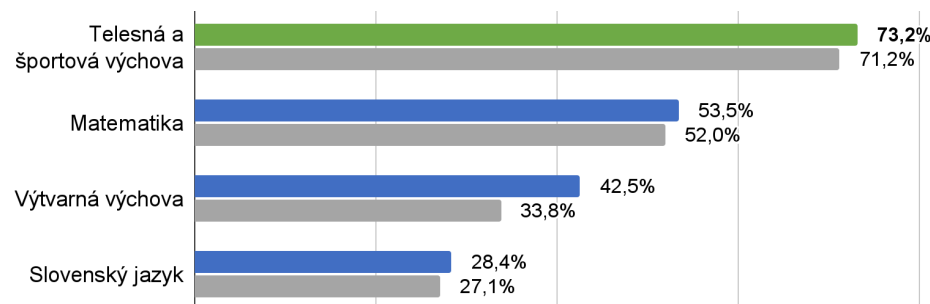
Otázka „Koľkokrát za týždeň by si chcel/a mať TŠV?“ sa zameriavala na to, koľko hodín telesnej a športovej výchovy (TŠV) by deti preferovali mať v rámci školského týždňa. Súčasný stav predstavuje 2 hodiny TŠV týždenne, čo podľa výsledkov vyhovuje (18 %) opýtaných. Zaujímavé je, že veľká väčšina detí by preferovala viac hodín telesnej a športovej výchovy. Až 26 % detí by si prialo mať TŠV 3-krát do týždňa a 50 % by dokonca uvítalo 4 až 5 hodín týždenne, čo predstavuje výraznú túžbu po viacnásobnom pohybovom využití.

Na opačnom konci spektra len 1 % detí by nechcelo mať TŠV vôbec, čo potvrdzuje, že takmer všetky deti považujú TŠV za dôležitú súčasť ich školského dňa. Iba 5 % detí by uprednostnilo mať TŠV len raz týždenne, čo je jasný signál, že deti majú záujem o pravidelný pohyb a športové aktivity. Tieto výsledky ukazujú, že deti majú pozitívny vzťah k pohybu a viacnásobné zapojenie trénerov by mohlo tento záujem ešte viac posilniť.

Oblíbené predmety a telesná výchova

Žiaci si vybrali tri najobľúbenejšie predmety v škole, pričom telesná výchova zostáva najčastejšie spomínaným:

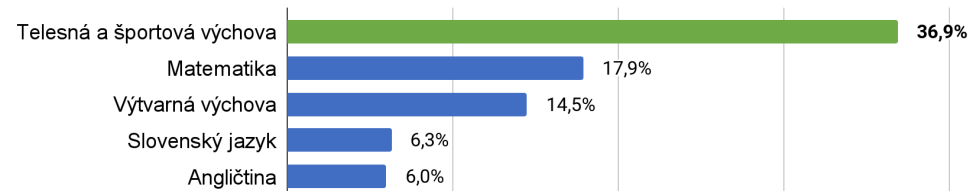

Výsledky ukazujú, že telesná a športová výchova (TŠV) je jednoznačne najobľúbenejším predmetom medzi deťmi vo triedach s trénermi (■ a ■) aj v kontrolnej (■) skupine. V prvej skupine (zapojenej do programu Tréneri v škole) si TŠV vybralo ako **jeden z troch najobľúbenejších predmetov až 73,2 % detí**, pričom v kontrolnej skupine to bolo podobne vysoké percento, 71,2 %. To potvrdzuje silnú pozitívnu väzbu detí na pohybové aktivity, ktorú program zrejme ešte viac posilňuje. Ďalšími populárnymi predmetmi sú matematika a výtvarná výchova, ktoré si v oboch skupinách vybralo veľké množstvo detí.

Jeden najobľúbenejší predmet

Telesná a športová výchova opäť dominuje aj pri výbere **jedného najobľúbenejšieho predmetu**. Až 36,9 % detí v skupine s trénermi (■ a ■) a 32,7 % detí v kontrolnej skupine uviedlo, že TŠV je ich absolútne

najobľúbenejším predmetom. To poukazuje na to, že prítomnosť trénerov v experimentálnej skupine posilnila pozitívne vnímanie TŠV.

Výsledky celkovo ukazujú, že telesná a športová výchova je u detí veľmi populárna, najmä v školách zapojených do programu „Tréneri v škole“. Program zrejme prispieva k ešte väčšej atraktivnosti TŠV pre deti, čím podporuje ich kladný vzťah k pohybu.

Deti a rodičia – zhrnutie

Dotazník vyplnilo 2343 detí a rodičov z rôznych krajov. Deti boli rozdelené do dvoch skupín: tých, ktoré mali hodiny TŠV s trénerom z programu *Tréneri v škole*, a **kontrolnej skupiny** bez trénera. Väčšina detí v oboch skupinách mala aj iné športové aktivity mimo školy, ale pre niektoré bola hodina TV jedinou organizovanou pohybovou aktivitou.

Zábava na hodine TV

Deti s trénerom hodnotili hodiny telesnej a športovej výchovy výrazne pozitívnejšie ako deti bez trénera. Viac detí uviedlo, že ich hodiny bavia a tešia sa na ďalšie. Tréneri zlepšili vzťah detí k pohybu a cvičeniam, najmä u tých, ktoré predtým nemali o šport záujem. Výrazný pozitívny vplyv mal prístup trénerov, ktorí

využívali hry a zaujímavé aktivity, pričom nezaznamenali prehnanú súťaživosť.

Vnímanie trénerov deťmi: Deti s trénerom mali vyššiu dôveru v trénerov ako v bežných učiteľov a lepšie hodnotili ich zrozumiteľnosť pokynov a názorné ukážky. Pozitívna komunikácia a častá pochvala boli kľúčové pre vytvorenie pozitívneho vzťahu detí k telesnej výchove. Tréneri boli tiež vnímaní ako autoritatívnejší, čo sa prejavilo v silnejšom vedení hodín.

Hodnotenie programu rodičmi: Väčšina rodičov vnímala prítomnosť trénerov na hodinách telesnej a športovej výchovy ako pozitívny faktor, ktorý zlepšuje kvalitu hodín. Mnohí rodičia ocenili širší výber športov, s ktorými sa deti vďaka programu oboznámili, a priali si pokračovanie programu v ďalších ročníkoch. Niektorí rodičia však nedokázali program posúdiť pre nedostatok informácií.

Obľúbenosť telesnej a športovej výchovy: Telesná a športovej výchova bola medzi deťmi jednoznačne najobľúbenejším predmetom, pričom deti v skupine s trénerom vykazovali ešte vyššiu mieru záujmu. Väčšina detí by si priala viac hodín telesnej výchovy týždenne, pričom značná časť by uvítala až 4-5 hodín týždenne.

Navrhované odporúčania a opatrenia

Komunikácia s rodičmi:

Informovať rodičov o programe a jeho cieľoch, aby mali lepší prehľad a mohli podporiť zapojenie svojich detí.

Spätná väzba

Vykonávať pravidelné prieskumy medzi deťmi a rodičmi s cieľom získať priamu spätnú väzbu a identifikovať oblasti na zlepšenie, ako v tomto prípade.

Adaptácia na schopnosti detí:

Zabezpečiť, aby všetky aktivity boli vhodné pre rôzne vekové skupiny a schopnosti detí, s dôrazom na inklúziu a adaptáciu.

Dôraz na bezpečnosť:

Klást' väčší dôraz na bezpečnostné aspekty výučby, vrátane školenia trénerov a pravidelných kontrol. Zahnúť kapitolu o bezpečnosti do metodiky, do materiálov pre učiteľov a do ďalšej komunikácie.

Výskum

Získané informácie poukazujú na výskumný potenciál programu. V spolupráci s vysokými školami realizovať výskum na súvisiace témy, publikovať výsledky v zahraničí a nadviazať spoluprácu so zahraničnými partnermi.

Diverzifikácia aktivít

Rozšíriť spektrum aktivít a športov v programe, aby sa zabezpečila väčšia pestrosť a atraktivnosť pre rôzne vekové skupiny. Vypracovať metodické plány pre jednotlivé športy.

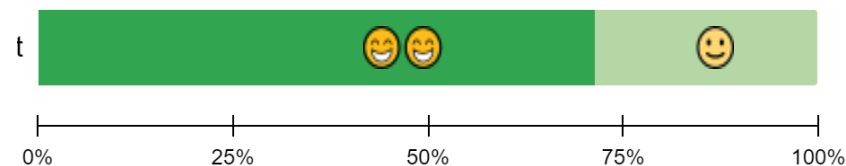
Koordinátori

Koordinátori sú miestni manažéri programu, ktorí sa v jednotlivých lokalitách starajú o hladký priebeh, komunikujú s trénermi a školami. Dotazník vyplnilo 14 koordinátorov z 8 lokalít. Koordinátori sú v programe relatívne noví, priemerne sú zapojení 1,1 roka. Pre približne polovicu koordinátorov bol uplynulý školský rok tým prvým. Najdlhšie slúžiacimi sú Matej Révay (Zvolen) a Daniel Vasilišin (Košice).

Práca a prostredie

Zaškolenie do práce a úloh, spolupráca s kanceláriou

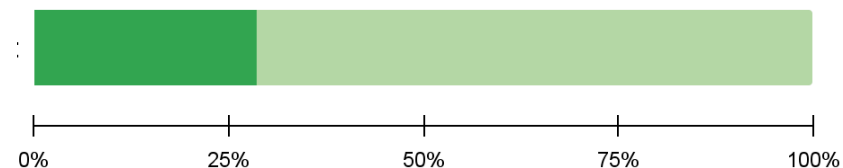
Všetci koordinátori hlásili spokojnosť so zaškolením a uvedením do problematiky známami výborne (■) alebo chválitebne (■). Podobne pozitívne hodnotia aj spoluprácu s hlavnou kanceláriou na NIVAM a hlavným koordinátorom.

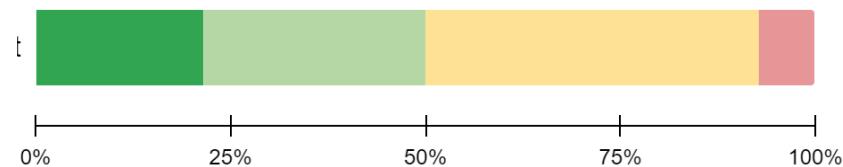
Pozitívne, ale už menej nadšene hodnotia koordinátori **spoluprácu so školami**. Pravdepodobnou príčinou je zložitý systém administrácie

Koordinátori

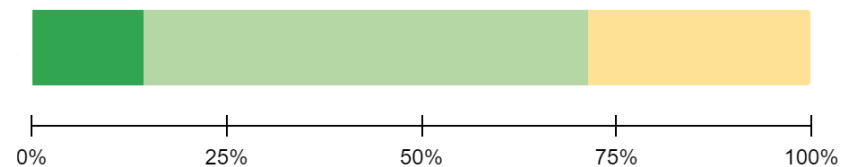
pracovných dohôd, ktorý sa však v tohtoročnom ročníku výrazne mení.

S posledne spomenutou problematikou náročnej správy dohôd pravdepodobne súvisí nespokojnosť s časovou náročnosťou práce koordinátora. Legenda: výborne (■) alebo chválitebne (■), dobre (■) dostatočne (■)

O znateľný stupeň lepšie sú koordinátori spokojní s odmenou za svoju prácu.

Vzťah koordinátorov k programu

Všetci koordinátori na otázku „Aká je podľa teba účinnosť programu Tréneri v škole v porovnaní s klasickou telesnou výchovou?“ odpovedali jednoznačne „podstatne vyššia“, čo znamená, že **plne dôverujú hlavnému myšlienkovému zámeru programu**.

Koordinátori vnímajú hlavné výhody programu „Tréneri v škole“ oproti bežnej telesnej a športovej výchove najmä v jeho rôznorodosti, pestrości a prítomnosti kvalifikovaných trénerov. Program prináša bohatstvo nápadov, inovatívne prístupy a motivuje deti k zapojeniu sa do aktivít. Veľkým prínosom je aj tandemová práca dvoch dospelých na hodine, čo zvyšuje bezpečnosť a efektivitu výučby. Deti majú viac pohybu, cvičebný čas je vyšší a tréneri sú často vnímaní ako vzory, ktoré deti motivujú. Koordinátori zdôrazňujú tieto prínosy:

- 😊 *Bohatstvom nápadov, vnímanie trénerov od detí ako ich vzor, tvorba komunikácie, väčšia vnímavosť pre zapojenie sa do hodiny, výrazne spestrenie vyučovania ako takého.*
- 😊 *Ukázať inakosť telesnej výchovy, množstvo pohybu, farieb, všestranný pohybový rozvoj v bezpečnom prostredí.*
- 😊 *Tandem – dvaja ľudia zvládnu viac ako jeden (bezpečnosť, efektivita), špecifické pomôcky.*
- 😊 *Viac športov, pestré športové aktivity, striedanie trénerov, nové pomôcky, rotácia trénerov.*

Spätná väzba od koordinátorov programu

sa jednoznačne zameriava na radosť, ktorú program prináša deťom, učiteľom aj samotným trénerom. Koordinátori zdôrazňujú, že hlavnou pridanou hodnotou programu je vytváranie pozitívneho vzťahu k pohybu a podpora zdravého fyzického rozvoja detí. Mnohé odpovede vyzdvihujú pocit naplnenia

z toho, že deti si hodiny telesnej a športovej výchovy skutočne užívajú a tešia sa na ne.

- 😊 *Radosť mi prináša, keď vidím šťastné deti na hodine, pani učiteľky, školy, ktoré sú nadšené programom.*
- 😊 *Deti mi na ulici kričia, že telesná je super s trénermi.*
- 😊 *Tento projekt je 5x win, dieťa – rodič – učiteľ – tréner – vedenie školy... za mňa TOP.*
- 😊 *Šťastné deti, ktoré sa s radosťou naháňajú, skáču, hrajú sa, učia sa a sú spokojné.*

Celková spätná väzba je výrazne pozitívna, s veľkým dôrazom na to, že program robí z telesnej a športovej výchovy zážitok, ktorý deti milujú.

Koordinátori v programe „Tréneri v škole“ vo svojich správach prejavujú silný pozitívny vzťah k projektu a jeho vplyvu na deti, školy aj ich vlastný profesionálny rozvoj. Väčšina z nich zdôrazňuje spokojnosť s fungovaním programu, kolektívom a celkovou atmosférou spolupráce. Program vnímajú ako veľmi zmysluplný, s veľkým prínosom pre deti, učiteľov aj samotných trénerov.

- **Zmysel a prínos programu:** Koordinátori vyjadrujú, že program má obrovský význam pre fyzický rozvoj detí a motiváciu k pohybu. Pre niektorých z nich je tento projekt viac ako len pracovnou povinnosťou, vnímajú ho ako „fantastický“ a veria, že by mal pokračovať a rásť.

- **Pozitívna tímová práca:** Veľký dôraz sa kladie na fungovanie tímu a vzájomnú podporu. Koordinátori oceňujú dobrý pracovný kolektív a spoluprácu, čo sa odzrkadľuje aj na výsledkoch projektu.
- **Osobný a profesionálny rozvoj:** Niekoľko koordinátorov zmieňuje, že ich práca v programe profesijne a osobnostne posunula. Radi by prispeli aj ďalším spôsobom, ako napríklad školením nových trénerov či vedením hodnotiacich návštev (evaluácií).

Citácie:

- „Som rada, že pracujem na takto skvelom projekte a verím, že všetko pôjde ďalej a bude sa projekt stále posúvať vpred.“
- „Cítim sa byť kompetentný a som ochotný pomôcť aj ako lektor alebo v rámci evaluácií.“
- „Som rád, že som súčasťou programu od jeho začiatku. Výborný pracovný tím.“
- „Verím, že tento projekt nikdy neskončí, lebo je fantastický.“

Koordinátori vyjadrujú veľkú spokojnosť s programom a svojou úlohou v ňom, pričom veria, že projekt má silný potenciál pre ďalší rozvoj a úspech.

Koordinátori – Zhrnutie

Koordinátori sú kľúčovými manažérmi programu v jednotlivých lokalitách, zodpovední za hladký priebeh a komunikáciu medzi trénermi, školami a vedením programu „Tréneri v škole.“

Zaškolenie

Väčšina koordinátorov má pozitívnu skúsenosť so zaškolením a oceňuje podporu od hlavného koordinátora programu a kancelárie. Zaškolenie je hodnotené ako výborné a koordinátori sú spokojní s celkovou pomocou pri ich nástupe.

Spolupráca so školami

Koordinátori sú vo všeobecnosti spokojní so spoluprácou so školami, hoci niektorí uviedli výzvy týkajúce sa administratívnej náročnosti pracovných dohôd so školami, ktorá sa má v nasledujúcom ročníku zjednodušiť.

Náročnosť, ohodnotenie

Práca koordinátorov je považovaná za časovo náročnú, avšak väčšina z nich je spokojná s finančným ohodnotením. Zároveň oceňujú flexibilitu a možnosti ďalšieho rozvoja v rámci projektu.

Vnímanie programu

Koordinátori pozitívne hodnotia vplyv programu na školské prostredie, kvalitu trénerov a rôznorodosť aktivít. Program považujú za inovatívny a obohacujúci, s dôrazom na zlepšenie telesnej a športovej výchovy a motiváciu detí k pohybu.

Navrhované odporúčania a opatrenia

Zlepšenie organizácie Neustále úsilie o optimalizáciu organizačných procesov a priebežné vzdelávanie nových aj existujúcich koordinátorov.

Technológie Zavedenie ďalšej automatizácie a zjednodušenie administratívnych procesov, najmä v oblasti evidencie odučených hodín a spracovania zmlúv a faktúr. Zabezpečiť konzistenciu dát z rôznych zdrojov.

Komunikácia a propagácia

Zlepšenie komunikácie medzi školami a posilnenie propagácie programu v širšej verejnosti, s cieľom zvýšiť povedomie o programe.

Vzdelávanie trénerov Zvýšenie dôrazu na evaluácie a rozvoj trénerov, s osobitným zameraním na metodiku a filozofiu programu.

Spätná väzba Pokračovať v pravidelnom zhromažďovaní spätnej väzby od trénerov a škôl a intenzívnejšie zapojiť koordinátorov do procesu vyhodnocovania a zlepšovania programu.

Stručné zhrnutie programu „Tréneri v škole“ v školskom roku 2023/24

Tréneri

Tréneri v rámci programu učili priemerne 4,8 hodiny týždenne, pričom najviac vyťažený tréner dosiahol 483 hodín ročne, zatiaľ čo najmenej vyťažený len 4. Ich **motivácia** pramení z **pozitívnych spätných väzieb od detí a učiteľov**, pričom oceňujú možnosť zlepšiť pohybovú gramotnosť detí a vytvárať zábavné hodiny telesnej a športovej výchovy. Program mal pozitívny vplyv na ich **osobný aj profesijný rozvoj**, čo aplikujú nielen v školách, ale aj vo svojich športových kluboch. Spoluprácu s koordinátormi a školami hodnotili pozitívne, pričom 66 % trénerov potvrdilo vysokú mieru zapojenia učiteľiek v rámci tandemovej výučby. Tréneri **kladú dôraz na princípy ako zábava, efektívne využitie času, zapojenie všetkých detí a bezpečnosť**, avšak často museli improvizovať kvôli chýbajúcim pomôckam. Napriek týmto výzvam bola ich práca vysoko oceňovaná zo strany detí a učiteľov.

Učiteľky

Učiteľia programu *Tréneri v škole* hodnotili program veľmi pozitívne, pričom väčšina z nich ho vníma ako **veľký prínos pre školy**, oceňujúc jeho

atraktívnosť pre deti, rozvoj pohybových zručností a zapojenie menej zdatných detí do aktivít. Spolupráca s trénermi bola vo väčšine prípadov hodnotená kladne, s dôrazom na **pestrosť hodín a nové nápady**, ktoré tréneri priniesli. Medzi najobľúbenejšie aktivity patrili pohybové hry a prekážkové dráhy, kde netradičné pomôcky priniesli novú energiu do výučby. Učiteľia však navrhli zlepšiť komunikáciu a plánovanie hodín, aby bola zabezpečená konzistentná kvalita výučby a koordinácia so školami.

Deti a rodičia

Deti, ktoré mali hodiny s trénerom, hodnotili telesnú a športovú výchovu lepšie, preukázali väčší záujem o pohyb a cvičenie a vyjadrili túžbu po viacnásobnom zapojení do pohybových aktivít. Rodičia tiež oceňovali prínos trénerov, najmä v oblasti rozširovania pohybových zručností a motivácie detí k športu. Tréneri z programu boli deťmi vnímaní ako autority a vzory, čo prispelo k pozitívnej atmosfére na hodinách. Celkovo program zlepšil kvalitu telesnej a športovej výchovy a posilnil pozitívny vzťah detí k pohybu.

Koordinátori

Koordinátori zabezpečujú hladký priebeh programu a komunikáciu medzi trénermi, školami a vedením. Väčšina z nich hodnotí svoje zaškolenie a podporu veľmi pozitívne a spoluprácu so školami vníma prevažne kladne, aj keď administratívna náročnosť si vyžaduje zjednodušenie.

Evaluácie

Evaluácie sú kľúčovým nástrojom na udržiavanie kvality programu. Hodnotitelia, skúsení tréneri a lektori, dokážu identifikovať silné stránky aj oblasti na zlepšenie, pričom evaluácie často prebiehajú v dvoch po sebe idúcich hodinách, čo umožňuje trénerom okamžite aplikovať odporúčania. Tréneri evaluácie vnímajú pozitívne, oceňujú priateľský prístup hodnotiteľov. V roku 2023/24 prebehlo 18 evaluácií, pričom sa plánuje ich zvýšenie na 100 v nasledujúcom roku.

Navrhované odporúčania a opatrenia

Vzdelávanie a rozvoj

- **Onboarding:** Zaviesť jednotný proces zaškolenia pre nových učiteľov, koordinátorov a trénerov pred nástupom do praxe, s formalizáciou tohto procesu.
- **Vzdelávanie trénerov:** Posilniť pedagogické a metodické vzdelávanie trénerov nielen na začiatku, ale aj počas ich pôsobenia v programe, s dôrazom na inovatívne prístupy. Zároveň podporiť komunitu trénerov pravidelnými školeniami a sieťovými príležitosťami na výmenu skúseností.
- **Metodika a materiály:** Vypracovať a zdieľať kvalitné metodické materiály pre trénerov a učiteľov, v písomnej aj mediálnej forme.
- **Rozvoj evaluátorov:** Zabezpečiť tandemové hodnotenia a pravidelné stretnutia hodnotiteľov s cieľom udržať vysokú kvalifikáciu a znalosť školského prostredia.
- **Bezpečnosť vo výučbe:** Zdôrazniť dôležitosť bezpečnosti počas výučby prostredníctvom zapojenia hodnotiteľov, koordinátorov a trénerov.
- **Identifikácia nových školiteľov:** Nastaviť proces výberu kvalitných kandidátov na pozície školiteľov a hodnotiteľov z radov trénerov.

Komunikácia a spolupráca

- **Propagácia programu:** Posilniť propagáciu programu medzi verejnosťou a školami a zlepšiť informovanosť rodičov o jeho cieľoch.
- **Zlepšenie komunikácie:** Zlepšiť koordináciu a plánovanie medzi trénermi a učiteľmi, najmä digitalizáciou procesov.
- **Médiá a výstupy:** Školenie koordinátorov a trénerov v efektívnej tvorbe mediálnych záznamov pre prezentáciu výsledkov programu.

Udržanie kvality, evaluácia, spätná väzba

- **Zvýšenie počtu evaluácií:** Navýšiť počet návštev v školách na dvojnásobok, s cieľom udržať kvalitu programu.
- **Štandardizácia hodnotení:** Vytvoriť jednotnú metodiku hodnotenia a zahŕňať učiteľov a školy do procesu spätnej väzby.

- **Dvojité evaluácie:** Zvýšiť počet dvojitých hodnotení pre okamžitú spätnú väzbu a zlepšenie výučby.

Organizačná štruktúra a procesy

- **Podpora odporúčaní:** Zaviesť odporúčania do formálnej agendy programu a nastaviť podmienky na ich realizáciu.
- **Optimalizácia procesov:** Systematizovať a digitalizovať procesy na zníženie problémov, ako sú absencie trénerov a administratívna záťaž.
- **Technológie:** Zjednodušiť spracovanie dát a integrovať informácie z hodnotení, výkazov a fakturácie do jednotného systému.
- **Optimalizácia rozvrhov:** Pracovať na zefektívnení rozvrhov pre trénerov, aby minimalizovali neefektívne presuny.
- **Navýšenie úväzkov:** Zvážiť navýšenie počtu tried tam, kde o to majú školy záujem a tréneri prejavia pripravenosť.

Použité a odporúčané zdroje

1. **Jones, L., & Green, K. (2015).** *Who teaches primary physical education? Change and transformation through the eyes of subject leaders.* Sport, Education and Society. DOI: 10.1080/13573322.2015.1061987
Tento článok sa zameriava na tri hlavné modely výuky telesnej výchovy na základných školách (obecní učiteľ, špecialista na telesnú výchovu a športovní tréner) a analyzuje ich dopad na kvalitu výuky a vzťah s deťmi. Štúdie využíva rozhovory so 36 školnými koordinátormi telesnej výchovy vo Veľkej Británii.
2. **Barák, A., Gurský, T., Macháček, J., & Sližik, M. (2021).** *Tréneri v škole – Metodická príručka.* Bellanium. ISBN: 978-80-557-1924-5.
Tato metodická príručka popisuje základní principy programu „Tréneri v škole“ a poskytuje návod pro zapojení trenérů do výuky tělesné výchovy na základních školách.
3. **Macháček, J., Antala, B., Kosová, D., & Dovičák, M. (2022).** *Coaches Help Czech and Slovak Teachers in Primary Schools.* Best Practices in Physical Education and Healthy Active Living.
Štúdie zameraná na efektivitu programu spolupráce trenérů a učitelů tělesné výchovy na Slovensku a v České republice, včetně analýzy přínosů pro žáky.
4. **Macháček, J. & Gurský, T. (2023).** *Analýza programu, výsledky a doporučení 2022/23,* interní online publikace, Trenéři ve škole, z. s. Tato analýza shrnuje výsledky českého programu „Trenéři ve škole“ za školní rok 2022/23, zaměřuje se na vyhodnocení jeho dopadu na výuku tělesné výchovy na základních školách a obsahuje doporučení pro jeho další rozvoj.
5. **Dovičák, M., Kosová, D., et al. (2021).** *Ukázkové hodiny – pohybové prostredia.* Pilotný projekt programu Tréneri v škole, Slovensko. Publikace obsahuje příklady praktických pohybových aktivit pro děti na prvním stupni základních škol. Cílem je podpořit rozvoj pohybových a sociálních schopností dětí prostřednictvím hravých prostředí, která integrují tělesnou výchovu s dalšími vzdělávacími oblastmi.
6. **OECD (2020).** *Physical Education and Well-being in Schools: International Perspectives and Trends.* Paris: OECD Publishing.
Táto publikácia ponúka medzinárodný pohľad na trendy a inovatívne prístupy k telesnej výchove, vrátane tandemového vyučovania a spolupráce so športovými organizáciami.

Vypracovali:

Mgr. Martin Dovičák, PhD., Mgr. Iveta Cihová, PhD., PhDr. Tomáš Gurský, PhD., Mgr. Jan Macháček, Mgr. Tibor Balga, PhD.

